

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW: - MAŞGALANYŇ SÜTÜNI HÖKMÜNDE ÝOKARY AHLAKLYLYGYŇ NUSGASY BOLAN EZIZ ENELERIMIZIŇ MERTEBESINI BELENTDE TUTMAK TÜRKMEN HALKYNYŇ GADYMY DÖWÜRLERDEN GÖZBAŞ ALYP GAÝDYAN MILLI ÝÖRELGESIDIR.

ZAMAN

INTERNATIONAL MEDIA
TÜRKMENISTAN
7-nji mart, 2025. Belgisi 10/1628

binýat bolup hyzmat edýär. Türkmenistan we Yrak Respublikasy syýasy-diplomatik, söwda-ykdysady, medeni-ynsanperwer ulgamlarda hyzmatdaşlygy giňeldýärler. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesine eýerýän daşary syýasy ugruny hem-de BMG-niň meýdançasyna, beýleki halkara düzümlerde öňe sürýän başlangyçlaryny yzygiderli goldaýandygy üçin yrak tarapyna minnetdarlyk bildirdi.

Hormatly Prezidentimiz ikitaraplaýyn diplomatik gatnaşyklaryň işjeňleşdirilmeginiň zerurdygyny belläp, Türkmenistanyň Aşgabatda Yrak Respublikasynyň diplomatik wekilhanasynyň açylmagy we onuň netijeli işlemegi üçin ähli amatly şertleri döretmäge hemmetaraplaýyn ýardam bermäge taýýardygyny tassyklady. Türkmenistan öz energiýa serişdelerini dünýä bazarlaryna diwersifikasiýa ýoly bilen ibermek syýasatyna berk eýerýär. Şunuň bilen baglylykda, iki ýyl mundan ozal Türkmenistan bilen Yragyň gaz pudagynda bilelikdäki işlere girişendikleri hem-de her ýyl 10 milliard kub metr türkmen tebigy gazyny goňsy Eýranyň çäginde «swap» usulynda Yraga ibermek boýunça düýpli ylalaşygyň gazanylandygy aýdyldy. Premýer-ministr Mohammed Şija Al Sudani Yrak Respublikasynyň bu ugurdaky hyzmatdaşlygy mundan beýläk-de işjeňleşdirmäge taýýardygyny tassyklap, munuň üçin zerur işleriň durmuşa geçirilýändigini belledi.

Söhbetdeşligiň dowamynda hormatly Prezidentimiz ýurdumyzyň başlangyjy esasynda 2025-nji ýylyň BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip yglan edilendigini, şeýle hem Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygynyň 30 ýyllygy mynasybetli şu ýylyň 12-nji dekabrynda Aşgabatda halkara forumyň geçiriljekdigini aýtdy we Premýer-ministr Mohammed Şija Al Sudani bilen wekilçilikli maslahata gatnaşmaga çagyrdy.

Dostlukly ýurduň Hökümetiniň Başlygy çakylygy hoşallyk bilen kabul edip, bu çärelerе gatnaşmagyň özi üçin uly hormat boljakdygyny aýtdy. Şeýle-de ol Türkmenistanyň ählumumy parahatçylygy, durnukly ösüşi üpjün etmäge gönükdirilen halkara başlangyçlarynyň möhüm ähmiýetini belledi.

Söhbetdeşler ikitaraplaýyn hyzmatdaşlygyň özara gyzyklanma bildirilýän beýleki ugurlary boýunça hem pikir alyşdylar.

Telefon arkaly söhbetdeşligiň ahyrynda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow we Yrak Respublikasynyň Premýer-ministri Mohammed Şija Al Sudani özara bähbitli döwletara dialogyň iki ýurduň dostlukly halklarynyň bähbidine mundan beýläk-de ösdüriljekdigine ynam bildirip, birek-birege iň goway arzuwlarlyny beýan etdiler.

ZENAN MERTEBESINI SARPALAYAN BAÝRAMÇYLYK

Berkarar döwletiň täze eýgämiň Galkynyş döwründe ýurdumyzyň her bir günü toýdur baýramlary, şanly wakalara beslenýär. Watanymyzda giňden bellenen Halkara zenanlar gününe bagyşlanan dabaralar giň gerime ege bolýar. Hormatly Prezidentimiziň zenanlara pul sowgadyňy bermek hem-de köp çagalay enelere «Ene mähri» diýen hormatly ady dakmak hakyn-da Permana got çekmegi, hormatly adyň nusanlarynyň, şeýle hem köp çagalay maşgalalara täze ögleriň berilmegi giňden bellenen Halkara zenanlar gününde ýurdumyzyň zenanlaryna, gelin-gyzlaryna ýatdan çykma-jak sowgat bolýar. ■ 3

TÄZE TEHNOLOGIÝALAR – ÖSÜŞLI GELEJIMIZ

Hormatly Prezidentimiziň baştutanlygyn-da ýurdumyza amala aşyrylýan ykdysady özgertmeler rowaçlanýar. Öňdebaryjy tehnologiýaly önümlülik kuwwatlyklaryň ulanmaga berilmegi bilen ýokary görkezijiler gazanylýar. Dünýä tejribesinde uly orna ege bolan sanly ykdysadyýetiň oňaldyrylmagyna möhüm ähmiýet berilýär. Türkmenistanda 2019 – 2025-nji ýyllarda sanly ykdysadyýetiň ösdürilmeği, innowasion tehnologiýalaryň oňaldyrylmagy ýurdumyzyň ösüşiniň täze belentliklere çyk-magyna itergi berjär. ■ 3

TÜRKMEN – YRAK HYZMATDAŞLYGY DÜRLI UGURLAR BOÝUNÇA ÖSDÜRILÝÄR

5-nji martda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow bilen Yrak Respublikasynyň Premýer-ministri Mohammed Şija Al Sudaniň arasynda telefon arkaly söhbetdeşlik boldy.

Söhbetdeşler mähirli salamaşyp, birek-biregi, iki ýurduň dostlukly halklaryny mukaddes Oraz aýynyň başlanmagy bilen tüýs yürekden gutladylar we bu mübäreke aýda ediljek doga-dilegleriň Beýik Allatagalanyň dergähinde kabul bolmagyny dileg etdiler. Hormatly Prezidentimiz özara hormat goýmaga, deňhukuklylyga, ynanyşmaga esaslanýan ikitaraplaýyn gatnaşyklaryň netijeli häsiýetini

belledi hem-de türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyzyň iň goway arzuwlarlyny ýetirdi. Şeýle hem döwlet Baştutanymyz Yrak Respublikasynyň Prezidenti Abdul Latif Raşide mähirli salamyny beýan etdi. Dostlukly ýurduň Premýer-ministri hoşniýetli sözler üçin hoşallyk bildirip, hormatly Prezidentimize Yragyň döwlet Baştutany Ab-

dul Latif Raşidiň mähirli salamyny ýetirdi hem-de ýurtda Türkmenistan bilen dost-doganlyk ýörelgeleri esasynda ösdürilýän döwletara gatnaşyklara ýokary baha berilýändigini belledi. Söhbetdeşligiň dowamynda nygtalysy ýaly, häzirkä wagtda türkmen-yrak hyzmatdaşlygy dürlü ugurlar boýunça ösdürilýär. Muňa taryhy, medeniýeti, döp-dessurlary umumy bolan iki halkyň köpasyrlyk gatnaşyklary

ÝEWROPA BILELEŞIGINIŇ MERKEZI AZIÝA BOÝUNÇA ÝÖRITE WEKILINIŇ TÜRKMENISTANA ILKINJI SAPARY

Ýakynda bellenen Ýewropa Bileleşiginiň Merkezi Aziýa boýunça Ýörite wekili (YBYW) ilçi Eduard Stipraýs 4-6-njy mart aralygynda Türkmenistana iş saparyny amala aşyrdy. Jenap Stipraýs wezipesine bellenenden üç günden soň Aşgabada geldi. Bu Ýewropa Bileleşiginiň Türkmenistan hem-de Merkezi Aziýa bilen özara gatnaşyklara ýokary baha berýändigini görkezdi.

Saparynyň dowamynda jenap Stipraýs ÝB bilen Türkmenistanyň arasyndaky hyzmatdaşlygyň, sebitleýin durnuklylygyň we köptaraplaýyn özara gatnaşyklaryň esasy jähetlerini ara alyp maslahatlaşmak üçin ýokary derejede birnäçe duşuşyklary geçirdi. Ol ykdysady gatnaşyklara, howpsuzlyk meselelerine we sebitleýin hyzmatdaşlyga aýratyn üns berip, ÝB bilen Türkmenistanyň arasyndaky gatnaşyklaryň häzirkä ýagdaýyny we mümkinçiliklerini ara alyp masla-

hatlaşmak üçin Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R. Meredow bilen duşuşdy. Duşuşygyň dowamynda Türkmenistanyň ÝB we onuň institutlary bilen alyp barýan hyzmatdaşlygy bilen bagly meseleleriň giň toplumy ara alyp maslahatlaşyldy.

Özara gatnaşyklaryň şertnamalaýyn-hukuk binýadyny hem-de ikitaraplaýyn hyzmatdaşlygyň gurallaryny berkitmek arkaly syýasy-diplomatik gatnaşyklary ilerletmek barada pikir alyşmalar boldy. Şunuň bilen baglylykda, «Türkmenistan – ÝB» bilelikdäki komitetiniň, Parlamentara dialogynyň, şeýle hem Adam hukuklary boýunça dialogynyň ulgamlaryny işiniň ähmiýeti nygtaldy.

Taraplar energetika, ulag we arabaglanyşyk, daşky gursawy goramak, hususan-da metan zyňyndylaryny azaltmak hem-de gaýtadan dikeldilýän energiýa çeşmeleri ýaly ugurlardaky hyzmatdaşlygy ara alyp maslahatlaşdylar.

Hyzmatdaşlygyň ynsanperwer ugruna, bilim taslamalaryna we maksatnamalaryna, institutlaryň hem-de ylmy merkezleri-

niň arasyndaky hyzmatdaşlygy berkitmäge aýratyn üns berildi. Taraplar häzirkä we geljekki taslamalaryň çäklerinde okuw sapaklaryny geçirmek tejribesini dowam etdirmäge gyzyklanmalarlyny mälim etdiler.

Mundan başga-da, diplomatlar şu ýylda geçirilmegi meýilleşdirilýän bilelikdäki çärelerе taýýarlyk görmek meselesini ara alyp maslahatlaşdylar.

Jenap Stipraýs Türkmenistanyň Mejlisiniň Başlygy D. Gulmanowa bilen hem duşuşdy. Duşuşykda Türkmenistan bilen Ýewropa Bileleşiginiň arasynda soňky ýyllarda gazanylan yla-

laşyklaryň, kanun çykaryjylyk we parlament işinde tejribe alyşmagyň, şeýle hem ýurdumyzyň ÝB-niň döwletleri bilen köpugurly gatnaşyklarynyň döwrebap binýadyny kemala getirmäge ýardam edýän parlament wekilleriniň duşuşyklarynyň hem-de bilelikde geçirilýän okuw maslahatlarynyň ähmiýetini bellediler.

Hususan-da «Yewropa Bileleşigi – Türkmenistan» Parlamentara dialogynyň, Adam hukuklary boýunça dialogyň, daşary syýasat edaralarynyň arasynda we hyzmatdaşlygyň aýry-äýri meseleleri boýunça Konsultativ duşuşyklaryň, şol sanda «Yewropa Bileleşigi – Merkezi Aziýa» formatyndaky özara hereketleriň netijeliligi barada aýdyldy.

Şeýle-de jenap Stipraýs BMG-niň Türkmenistandaky Hemişelik utgaşdyryjysy Dmitriý Şlapachenko, Aşgabat şäherindäki ÝHHG Merkeziň ýolbaşçysy, ilçi Jon S. MakGregor, Merkezi Aziýa üçin öňüni aly diplomatiasy boýunça BMG-niň Sebitleýin merkeziniň (UNRCCA) ýolbaşçysy Kaha Imnadze, ÝB-niň missiýalarynyň ýolbaşçylary we Merkezi Aziýa döwletleriniň ilçileri bilen duşuşdy.

«TITANIGIŇ» sergisi açyldy
ABŞ-nyň Nju-Jersi ştatynyň Jersi-Siti şäheriniň «Liberty» ylmy merkezinde «Titanigiň» otaglarynyň birini bezän altyn ljustra köppülege görkezildi. Ljustranyň agramy 9 kilograma barabar. ■ 4

ALP DAGLARYNDA gizlenen täsin köl
Dünýäde 304 milliondan gowrak köl bar. Anýrsy-bärsi görünmeýän bu suw giňişlikleri täsin tebigy gözelligi emele getirýär. Şeýle täsin ýerleriň biri hem Alp daglarynyň gerşinde gizlenen ýaşyl köldür. ■ 5

«ARKADAG» topary ýeňiş bilen dotandı
AFK Çagyryş Ligasynda çykyş edýän ýurdumyzyň çempiony «Arkadag» topary çärjek finalyň 1-nji duşuşygyny geçirdi. Mühimçilikde Hindistanyň «1st Bengal» topary bilen duşuşan «Arkadag» topary 1-0 hasabynda ýeňiş gazandy. ■ 7

OSKAR baýraklarynyň 97-nji gowşurylyş dabarasy
Kino sungatynyň iň uly baýragy hasaplanýan Oskaryň 97-nji gowşurylyş dabarasy Los Anjlesdäki «Dolby» teatrynda geçirildi. ■ 8

DÜNYÄ TÄZELIKLERI gysga setirlerde

▶ **Ilaty 7,3 million adama ýetdi.** 2024-nji ýylda Gyrgyzystanyň ýerli ilaty 119,9 müň adam ýagny 1,7 göterim artpy, 2025-nji ýylyň 1-nji ýanwaryna çenli 7 million 282 müň adam boldy. Bu barada Gyrgyz Respublikasynyň Milli statistika komiteti habar berdi.

▶ **Stiw Jobs dollar şaýlygynynda.** ABŞ-da Stiw Jobsuň şekilini täze 1 dollarlyk şaýlykda ýerleşdirmek mümkinçiligine garalýar. Bu teklibi Kaliforniýanyň gubernatory Gewin Njūsom öňe sürüp, «Apple» bilen «Pixer»-y esastandyrýjynyň dünjä innowasiýalaryna goşan goşandygy belläp geçdi. Şaýlyklaryň çykarulmagy 2026-njy ýyly meýlleşdirilýär.

▶ **Kiçijik jip çykarar.** Şu ýyl «Toyota» kompaniýasy ýolsuz ýerden ýöreyän «Land Cruiser FJ» atly ýkjam ulagy çykarar. Ulag «Corolla Cross»-dan ulý, RAV4-den kiçi bolup, «Suzuki Jimny» ulagyň bäsdeşi bolar. Onuň bahasynyň 28 müň dollardan gowrak bolmagyna garaşylýar. Şu ýylyň güýzünde tanyşdyryljak ulag geljek ýyl satuwa çykarýlar.

▶ **Aýyň haçan gatandygyny anykladylar.** Çikago uniwersitetiniň (ABŞ) alymlary Aýyň mundan 4,43 milliard ýyl öň doly gaty hala gelendigini, munuň Ýeriň ýaşamak üçin ýaramly bolan döwri bilen gabat gelýändigini anykladylar. Bu «Apollo» maksatnamasynyň çäklerinde getirilen Aý topragyny öwrenmeň netijesinde anyklandy.

▶ **Täze ösümlük tapyldy.** ABŞ-nyň Tehas ştatyndaky Çiuawa çölünde ösümlügiň näbelli görnüşü tapyldy. Mymyk tüýli ak ýapraklary we şahjagaz çykyp duran ýaly goýy guzly gülleri bolan bu ösümlügi alymlar «tüýlek arwah» (Ovicula biradiata) diýip atlandyrdylar. Bu soňky 50 ýylda ABŞ-nyň Milli seýitgähinde tapylan ikinji täze ösümlükdir.

▶ **«Mercedes»-iň elektrowelospedi.** «Mercedes» kompaniýasy ýol-ulag hadysalarynda adamy gorap biljek «aklyly» kaskaly elektrowelospedi satuwa çykardy. Bahasy 8 müň dollara durýan ulag tizligini sagatda 45 kilometre çenli artdyryp, bir gezekki zarýady bilen 112 kilometr ýol geçýär. Kaska garaşylmadyk ýagdaýlar ýüze çykanda halas ediş gullugyna awtomatik usulda habar ýollauýar.

▶ **Otlý synagdan geçirilýär.** Hytaýda täze CR450 ýokary tizlikli otlýnyň synag işleri dowam edýär. Maglumatlara görä, otlýnyň nusgalyk modeliniň tizligi sagatda 450 kilometre ýetýär. Bu tizlige ýetmek üçin Lokomotiw we ulag serişdeleri boýunça ylmy-barlag institutunyň inženerleri otlýnyň käbir bölekleriniň agramyny ýeňletdiler.

▶ **Itiň kellesine meňzeş gaýa.** Suýahatçylar Hytaýyň Ýanszy derýasynyň kenarýndaky gaýany itniň kellesine meňzedendinden soň, onuň meşhurlugy has-da artdy. Indi köpler öz öý haýwanlary bilen surata düşmek üçin bu ýere gelýärler. Görüp oturylsa, gaýanyň golaýynda ýaşayanlar hem bu meňzeşlige kân üns bermändirler.

▶ **Aýdymçy kosmosa uçar.** Amerikalý aýdymçy Keýti Perri milliarder Jeff Bezosyň eýeçligindäki «Blue Origin» gämisinde kosmos uçuşyna taýýarlanýar. Uçuş barý-ýogy 10-12 minut bolar. Bu missiýa kompaniýanyň 31-nji, diňe zenan ekipažly 11-nji uçuşy bolar.

▶ **Ulag-jag döredildi.** Hytaýyň «Qixing RV» kompaniýasy «FT 3124-Y» atly ulag-jagyny hödürledi. Ulagyň uzynlygy 6 metr, tizligi sagatda 156 kilometre ýetip bilýär. 6 orunlyk ulagyň bahasy 103 müň dollardan 158 müň dollar aralygynda bolup, içinde gündelik durmuş üçin ähli zerur zatlar bar.

TÄZE KANSLER KASAM KABUL ETDI

▶ 3-nji martda Awstriýada saçy Awstriýa halk partiýasynyň (AHP) agzasy Kristian Ştokler ýurduň täze kansleri hökmünde kasam kabul etdi. Ol saýlawdan baş aý soň döredilen ilkinji üç partiýaly koalisiýa hökümetine ýolbaşçylyk eder. Bu bileleşik birbada üç partiýanyň – AHP-niň, Sosial-demokratik partiýanyň we liberal NEOS-nyň (Täze Awstriýa we Liberal forum) wekillerini öz içine alýar. Ýurduň metbugatynda Awstriýanyň liberal partiýasynyň geçen ýylyň sentýabr aýynda geçirilen saýlawlarda birinji orny eýeländiginden soň birleşip bilendiklerini belleýärler.

Hiç wagt Kansler wezipesine dalaşgärlik etmedik 64 ýaşly Ştokler mundan öň ýurduň hökümetinde işlemändi. Sosial-demokratik partiýanyň başlygy Andreas Babler wise-kansler boldy. NEOS-nyň lideri Beate Maýnl-Raýzinger daşary işler ministri wezipesini eýeledi.

Geçen ýylyň sentýabr aýynda Awstriýanyň Liberal partiýasy parlament saýlawlarynda 29% ses alyp, ilkinji gezek saýlawlarda ýeňiş gazandy. 25% bilen AHP ikinji

orunda, Sosial Demokratik partiýa 21% bilen üçünji orunda gelýär. Ştokler üç partiýanyň ilkinji gezek ylaşyk gazanmak synanyşygy başa barmansoň, ýanwar aýynda işinden çekilen öňki

Kansler Karl Nehammeriň ýerine geçip, AHP-niň başlygynyň wezipesini eýeledi.

Öňki aklawçy Ştokler 2019-njy ýyldan bäri Awstriýanyň parlamentiniň agzasy. Ol 2022-nji ýylyň sentýabr aýyndan bäri partiýanyň baş sekretary bolup işledi. Ştokler 1940-njy ýyldan bäri bu ýurtda ilkinji gezek esastandyrýlan üç partiýaly koalisiýa ýolbaşçylyk eder.

ERKIN SÖWDA ŞERTNAMASYNY BAGLAŞMAKÇY

▶ Ýewropa Bileleşigi şu ýylyň ahyryna çenli Hindistan bilen erkin söwda şertnamasyny baglaşmagy maksat edinýär. Bu barada Ýewropa Komissiyasynyň başly-

masyny baglaşmagy tabşyrdyk – diýip, Hindistanyň Premýer-ministri Narendra Modi belledi.

– Ýewropa üçin Hindistan ynam binýady. Ýewropa Bileleşigi bilen Hindistanyň arasyndaky erkin söwda şertnamasy dünýädäki iň ulý şertnama bolar. Ýewropa Bileleşigi bilen Hindistanyň arasyndaky gepleşiklere geosyýasy ýagdaýlar itergi berýär – diýip, Ýewropa Komissiyasynyň başlygy Ursula fon der Lyaýen Hindistanyň Premýer-ministri Narendra Modi bilen geçirilen gepleşiklerden soň belledi.

gy Ursula fon der Lyaýen Nyu-Delä sapary wagtynda mälim etdi.

Ýewropa Komissiyasynyň başlygy Ursula fon der Lyaýen we Hindistanyň Premýer-ministri Narendra Modi şu ýyl taraplaryň erkin söwda şertnamasy boýunça işlerini tamamlajakdyklaryny habar berdiler.

– Biz öz toparlarymyza şu ýylyň ahyryna çenli özara peýdalý ikitaraplaýyn erkin söwda şertna-

masynyň baglaşmagy tabşyrdyk – diýip, Hindistanyň Premýer-ministri Narendra Modi bilen geçirilen gepleşiklerden soň belledi. Ýewropa Bileleşigi bilen Hindistanyň arasynda erkin söwda boýunça gepleşikler 2007-nji ýylda başlanan hem bolsa, 2013-nji ýylda togtadyly. Mu-

ña garamazdan, 2022-nji ýylda gepleşikler täzeden başlandy we 2023-2024-nji maliýe ýylynda Hindistan bilen Ýewropa Bileleşiginiň arasyndaky umumy söwda 1374 million dollara ýetdi. Ýewropa Bileleşigi özüniň awtoulaglary we atyrlary üçin hindi bazaryna girmegi maksat edinýär. Şeýle-de ýewropaly fermerler Ýewropa Bileleşigine girmeyän ýurtlaryň bäsdeşliginden yza galmak islemeýärler.

Dolandyryjy partiýanyň ýeňşi

▶ Prezident Emomali Rahmonyň ýolbaşçylygyndaky Täjigistanyň halk demokratik partiýasy (THDP) parlament saýlawlarynda orularyň 80 göterimine eýe bolup, ýeňiş gazandy. Bu barada ýurduň Saýlawlar we sala salşyklary boýunça merkezi komissiyasy habar berdi.

Ses berişlik garyşyk ulgam boýunça geçirildi: 41 deputat bir mandatly saýlaw okrugyndan, ýene 22-si syýasý partiýalaryň sanawyndan saýlandy. Jemi 220 dalaşgär, şol sanda öz-özünü hödürleýän 65 dalaşgär aşaky palatadaky 63 orun üçin bäsleşdi.

Häkimiýet başyndaky partiýa parlamentniň aşaky palatasyndaky 63 ornuň 49-suny (77,8%) aldy. Hususan-da, THDP partiýa sanawy boýunça 12, bir mandatly saýlaw okrugy boýunça 37 orna eýe boldy.

Şeýle hem aşaky palatanyň täze düzümine Agrar partiýasynyň 7 wekili, Ykdysady özgertmeler partiýasynyň 5 wekili, Demokratik we Sosialistik partiýalaryň her birinden bir wekil girer.

2-nji martda Täjigistanda parlamentniň aşaky palatasyna, şeýle hem ýurduň sebitleriniň, şa-

herleriniň, etraplarynyň we obalarynyň kanun çykarýjy organlaryna saýlawlar geçirildi. Saýlawçylaryň gatnaşygy 85,3% bolup, jemi 4,7 milliondan gowrak saýlawlara gatnaşmaga hukugy bolan raýat ses berdi.

GDA-nyň we ŞHG-niň synçylar missiýalary saýlawlaryň Respublikanyň halkara borçnamalaryna we milli kanunçylygyna laýyklykda geçirilendigini bellediler. Saýlawlaryň soňky netijeleri Merkezi saýlaw topary tarapyndan tassyklanmaly we 16-njy martda metbugatda çap edilmedi.

Halk wekilleriniň maslahaty

▶ 5-nji martda Pekinde halk wekilleriniň Ählhytaý ýygnaýynyň (iň ýokary kanun çykarýjy gurama) 14-nji çagyryşynyň 3-nji mejlisi öz işine başlady. Däp bolşy ýaly, sessiýanyň 3 müňe golaý deputaty hökümetiň alyp barýan işleri, geçen ýylyň ykdysady we sosial ösüş meýilnamasy we 2025-nji ýyl üçin ykdysady

Sessiýanyň meýilnamasynda birnäçe kanunlara garamak we kabul etmek meýilleşdirilýär.

Hytaý metbugaty häzirkiki forumyň 14-nji baş ýylyk meýilnamanyň (2021-2025) soňky ýylynda geçirilýändigini belleýär. Täze baş ýylyk durmuş-ykdysady ösüş meýilnamasynyň geljek ýyl halk wekilleriniň Ählhytaý ýygnaýynyň mejlisinde hödürlemegine garaşylýar.

Ýurduň jemi içerki önüminiň 2025-nji ýyldaky ösüş çaklamasy hytaýlylaryň we halkara synçylaryň ünsüni özüne çekdi. Daşary ýurtly hünärmenler jemi içerki önümiň ösüş depginini 5 göterime ýetirýärler. 2024-nji ýylda 7,2% bolan goranyş bütjeginiň ösüşine baha berildi. Sessiýanyň metbugat sekretary Lou Sinszyýanyň pikirçe, Hytaýyň goranyş çykdajylary 2016-njy ýyldan bäri yzly-yzyna dokuz ýyl bari anýk ösüşi görkezdi we ýurduň goranyş çykdajylarynyň jemi içerki önümdäki paýy köp ýyllaryň dowamynda 1,5 göterimde galdy.

11-nji marta çenli dowam etjek halk wekilleriniň Ählhalk ýygnaýynyň sessiýasy HHR-de iň möhüm syýasý wakalaryň biridir. Hepdäniň dowamynda häkimiýetiň wekilleri içerki we daşary milli strategiýa bilen baglanyşykly möhüm meseleler babatda ylalaşarlar. Munuň netijesinde ýüze çykarýlan hakykatlar nazara alnyp, döwletiň syýasý ugru kesgitlener.

we sosial ösüş meýilnamasy baradaky taslamalara garaşýarlar.

2024-nji ýylda merkezi we ýerli bütjeterleriň ýerine getirilişi we 2025-nji ýyl üçin merkezi we ýerli bütjeterleriň taslamasy, şeýle hem halk wekilleriniň Ählhytaý ýygnaýynyň Hemişelik komitetiniň, Hytaý Halk Respublikasynyň Ýokary halk kazuýetiňiň we HHR-iň Ýokary halk prokuraturasynyň iş hasabatlary öwreniler.

ABŞ-nyň resmi dili boldy

▶ ABŞ-nyň Prezidenti Donald Tramp iňlis dilini Birleşen Ştatlaryň resmi döwlet dili hökmünde ukr etmek baradaky karara gol çekdi. Resminama AK Tamyň metbugat gullugy tarapyndan ýaýradyly. «Bu karar iňlis dilini ABŞ-nyň resmi dili hökmünde kesgit- leýär» diýlip, resminamada bellenilýär.

maksady biten gol çekildi.

ABŞ-nyň Ilat ýazuwy bürosunyň maglumatlaryna görä, amerikalýaryň 78 göterimden gowragy gündelik durmuşynda diňe iňlisçe gepleşýär. Şeýle-de bolsa,

«Garaşsyzlyk Jarnamasy we Konstitusiýa ýaly biziň taryhy resminamalarymyz iňlis dilinde ýazylý. Şonuň üçin iňlis diliniň Birleşen Ştatlaryň resmi dili diýlip yglat edilmegine wagt boldy» diýlip kararda bel- lenilýär. Kararda kabul edilen çäreleriň ýur- duň raýatlary üçin umumy amerikan me- deniýetini kemala gelmegine we ýurduň agzybirliğine itergi berjekdigi nygtalýar.

millionlarça amerikan raýaty we bu ýurda göçüp gelen adamlar wjetnam, ispan we hytaý ýaly beýleki dillerde gepleşýärler. Mysal üçin, ispança ýurduň ilatynyň 13 göterimi üçin ikinji dil hasaplanýar.

Ýatlap geçsek, ABŞ-nyň 250 ýylyk taryhynda hiç haçan federal derejede resmi dil bolmandy. Ýöne Birleşen Ştatlaryň raýatlygyny almaga isteg bildirýänler iňlis dilinde synag tabşyrmaly. Öň 30-dan gowrak ştat iňlis dilini resmi dil diýip yglat edýän kanuny kabul edipdi.

«Titaniginiň» sergisi açyldy

▶ ABŞ-nyň Nyu-Jersi ştatynyň Jersi-Siti şäheriniň «Liberty» ylmy merkezinde «Titaniginiň» otaglarynyň birini bezän altyn lüstra köpçüligi görkezildi. Bu barada «New York Post» neşiri habar berdi. 75 ýyl- lap Atlantik ummanyň düýbünde ýatan lüstranyň agramy 9 kilograma barabar. Muzeýiň işgärleriniň aýtmagyna görä, 1987-nji ýylda ummandan çykarýlan lüstra abat saklanyp galypdyr. Artefakt meşhur gämiden 250 töweregi zatly öz içine alýan «Titanik: artefaktlaryň sergisi» ekspozisiýanyň bir bölegi boldy.

üçin emeli aýsbergi elläp görmek mümkinçiligi hem hödürleýär.

Mundan öň Bostonda hödürlenen sergi geljekde bütin dünýäni aýlanmagy meýilleşdirýär. Oňa eýýäm 35 milliona golaý adam baryp gördi. Jersi-Sitidäki «Liberty» ylmy merkezinde guralan sergi 1-nji sentýabra çenli dowam eder.

Sergide myhmanlara «Titanik» gämisiniň petegini satyn alyp, özlerni ýolagçy ýaly duýmaga mümkinçilik döredildi. Muzeýde gaýtadan dikeldilen otaglary görmek, gäminiň ugruny yzarlamak we hatda gämi gark bolan günündäki sowugy duýmak

Ýewropanyň öňdebaryjy habarlar teleýaýlymy

▶ Ştab-kwartirasý Brjüsselde ýerleşýän «Euronews» teleýaýlymy 2024-nji ýylda Ýewropanyň öňdebaryjy habar çeşmesi hökmünde ornuny has-da berkidip, rekord derejede tomaşaçylary özüne çekmegiň hötdesinden geldi.

– Redaksiýamyz Brjüsselde geçenden soň, has ýokary görkezijilere şaýat bolýarys. «Euronews»-den peýdalanýanlar bitarap maglumatlara eýe bolýarlar. Bu polýarlaşan gurşawda has gymmatly habar beriş serişdesine öwrül- ýär. Tomasaýçylarymyzyň biziň žurnalistika çemeleşmämize ýokary baha berýändigine buýsanýarys – diýip, «Euronews»-iň baş direktory we redaksiýa müdiri Klaus Ştruns belledi.

tomaşaçylary özüne çekmegini dowam etdirýär. Ýewropa žurnalistikasynda öňdebaryjy or- nuny berkidýän «Euronews» esasy sanly plat- formalar we innowasiýa formatlary arkaly yk- lymyň dürli tomaşaçylaryna ýetirilýär.

– Biz şu ýylyň dowamynda özbolusly kontentimiz has köp dilde we ýewropalylaryň aragatnaşyk saklaýan platformalarynda elýeterli etmegiň täze we innowasion ýollaryny öwren- ýäris. Häzirkiki wagtda biziň teleýaýlymymyz köp dilli žurnalistikamyz hem-de wertikal kontent strategiýamyz arkaly Ýewropa giňişligine ýaýramagyny dowam etdirýär we tomaşaçyla-

ra has akylly, sagdyn pikirtenmegine mümkin- çilik berýär – diýip, «Euronews»-iň 2025-nji ýyldaky meýilnamalary barada maglumat beren sanly tehnologiýa bölüminiň başlygy Ali Ihsan Agdi gürrüň berdi.

«Euronews» teleýaýlymy 1993-nji ýylda Fransiýada ýaýlyma berlip başlandan soň bütin dünýä- däki tomaşaçylara unamly bitarap habarlary berip ugrady. Häzirkiki wagtda 160 ýurtdaky 495 million öýde, şol sanda Ýewropadaky öýleriň 82 göteri- minde «Euronews» teleýaýlymyna tomaşa edilýär. Oňa telewizortarda ýa-da ähli birikdirilen enjam- larda her aý 400 milliondan gowrak adam tomaşa edýär. «Euronews»-iň 13 dilli habarlar otagynda 30-dan gowrak dürli milletden bolan 300 žurna- list işläp, Ýewropa we dünýä habarlaryny her gün- de 24 sagadyň dowamynda köpçüligine ýetirýär.

TARYHDA ŞU GÜN

▶ 1876-njy ýylyň 7-nji martýnda amerikan alymy Aleksandr Bell telefony oýlap tapmak maksady bilen «telegrafnyň kämilleşdirilen modeline» patent alýar. Belliň telefony öz gezeginde adamyň sesini ugratmak we kabul etmek üçin hyzmat edipdir. Abonent jynhyrdy arkaly çagyrylypdyr. Şunuň bilen birlikde, Iliniýanyň hereket aralygy 500 metrden geçmändir.

MEŞHUR ZENAN BINAGÄRLER

Irki döwürlerden bäri hünärleriň köpüsünde erkek adamlar agdyklyk edýär. Döwrüň ösmegi we täze hünärleriň peýda bolmagy bilen zenanlar hem dürli kärlerde zähmet çekip başlaýarlar. Zenanlar öý işleri, terbiýeçilik, mugallımyçlyk hünärlerinden başga-da, fiziki güýji we irginsiz zähmeti talap edýän işlerde hem uly abraý gazanypdyrlar. Şeýle hünärleriň biri hem binagärlik-gurluşyk işleri bolup, meşhur binalaryň köpüsini zenan binagärler gurupdyr. Belläp geçsek, Lafayette myhmanhanasynyň taslamasyny işläp düzen amerikalý Luiza Blansar Betýuny dünýäde ilkinji zenan binagär hökmünde agzamak bolar. Gazetimiziň şu sanynda zenan binagärleriň taslamasy esasynda gurlan meşhur desgalaryň käbiri bilen tanyşdyrmagy makul bildik.

Ketrin Brison, Şenonso galasy. Bu täsin ymarat Fransiýanyň Şer derýasynyň üstünde gurlupdyr. Şenonso galasy dünýäniň iň köp suratda düşürilýän we internet arkaly paýlaşylýan ýerleriniň biri hasaplanýar. Bäs asyrlık taryhy bolan binany Ketrin Brison gurdurypdyr. 1513-nji ýylda onuň adamsy Tomas Bohýer köne mülki we onuň çägindeki degirmeni satyn alypdyr. Brison ýoldaşynyň alan mülkünde kiçiräk gala gurdurypdyr. Ol mülkünde işleýän adamlara binany nähili gurjakdyklaryny düşündirip, esasy zalyň we goşmaça binalaryň nähili bolmalýdygyny düşündiripdir. Bu binanyň esasy aýratynlygy bolsa, ilkinji gezek dogry basgançagyň ulanylmagydyr. Ondan öň ýokarky gatlar çykmak üçin peýdalanylýan basgançaklar aýlawly bolupdyr. Brison galanyň howlusyndaky gapyda «Bu bina tamamlananda, hermeler meni ýatlar» diýen ýazgyny goýdurypdyr.

Plautilla Briççi, Willa Benedetti. Häzirki wagtda Italiýanyň paýtagtyndaky bu binanyň diňe diwarlary galyppdyr. Desgany 1663-nji ýylda Plautilla Briççi atly zenan gurdurýar. Aslynda, Briççi suratkeş bolupdyr. Ol italyan taryhynda il-

kinji zenan binagär hasaplanýar. Şeýle hem Briççi dünýäde ilkinji professional binagär hasaplanýar. Briççi kakasynyň ussahasynynda surat çekýän eken. Soňra bolsa, diwarlyna öz çeken suratlaryny ýerleşdirmek üçin binalar gurmaga girişipdir. Barok äheňinde gurlan Willa Benedetti binasy aýlawly diwarlary, hekdin edilen nagyşlary bilen tapawutlanýar. Binanyň içki diwarlarynyň käbirini Briççiniň özi reňkläpdir. Üç gatly bina 1677-nji ýylda gurlup gutarylanda binagär hökmünde Briççiniň erkek doqanyň ady tutulýar. Sebäbi şol döwürler zenan binagäriň jemgyýetde kabul edilmege aňsat däldi.

Luiza Blansar Betýun, Lafayette myhmanhanasy. ABŞ-nyň Nyu-York şäherindäki bu döwrebap bina geçen asyryň 80-nji ýyllarynda gurlan jaýa meňzeýär. Şeýle-de bolsa bu binanyň taryhy has gadymydyr. Beýik binalaryň ilkinji gurlup başlanan şäherleriniň biri bolan ABŞ-nyň Nyu-York şäherindäki myhmanhana geçen asyryň başlarynda gurulýar. Ony amerikalý zenan binagär Luiza Blansar Betýun gurýar. Blansaryň guran binalarynyň arasynda iň meşhury Buffaloda etrabnyndaky Lafayette myhmanhanasydyr. 1902-nji ýylda gurluşygyna başlanan 225 otagly bina fransuz Renesansy äheňinde gurlupdyr. Gyzyl kerpiçli binanyň esasy aýratynlygy her otagda telefonnyň, ýyly we sowuk suwly hammamnyň bolmagydyr. Ýurduň milli taryhy yerleriniň sanawyna girizilen Lafayette myhmanhanasy häzirki wagtda hem işleýär.

Juliya Morgan, Herst galasy. ABŞ-nyň Kaliforniýa ştatynda, Yuwaş ummanyň kenaryndaky bu binanyň taslamasyny Juliya Morgan

ýerine ýetiripdir. Taryhy desgada ispan kolonial, gotik, neoklassik we Orta Ýer deňiziniň binagärlik äheňlerini görmek bolýar. Juliya Morgan binagärlik hünäriň ilki ABŞ-da, soňra Parizde

dowam etdirýär. 1898-nji ýylda adatça, 4-5 ýyl dowam edýän Içe sungatlar akademiýasyny 3 ýylda tamamlýar. ABŞ-nyň ilkinji ygtyýarnamaly zenan binagäri hökmünde 1904-nji ýylda öz kompaniýasyny döredýär. 1919-njy ýylda bir neşire eýeçilik edýän William Randolph Herst Morgany Herts galasyny we onuň ýanaşyk yerlerindäki goşmaça binalary taslamagy üçin işe alyar. Morgan Herts galasynyň gurluşygyny 28 ýylda tamamlýar. Onuň ähli yerini jikme-jik ýagdaýda özi taslaýar. Morgan galanyň sungat kolleksiýasyny döretmek üçin island suwutowsyny, sugun we ispanlaryň gadymy eserlerini ýygnaýar. Häzirki wagtda bu yerini myhmanlary onuň howlusynda zebarlary görüp bilýärler. Gala onlaýn usulda gaýybana gezeleşip edip bolýar.

Elizabet Skott, Roýal Şekspir teatry. 1926-njy ýylda belli inlis dramaturgy Şekspirin

hormatyna onuň dünýä inen yer Stratford-apon-Eýwon şäherinde teatryň gurulmagy üçin bäsleşik

ygylan edilýär. Bäsleşige 70-den gowrak binagär öz taslamasyny hödürlep, olaryň arasynda ýekeje zenan bar eken. 1928-nji ýylda Elizabet Skott bäsleşigiň ýeňijisi diýlip ygylan edilýär. Skottyň taslamasy örän ýönekeý bolup, «Art Deco» nagyşlary we skandinaw äheňi göz önünde tutulypdyr. Şeýle hem teatryň binasynda onuň gapdalyndan akyp geçýän Awon derýasynyň tolkunlary hem şöhlendirilipdir. Şol döwür onuň taslamasy ýazgarylsa-da, binagär desganyň maksadalaýyk ulanylmalydygynyň hem göz önünde tutulmalýdygyna ünsi çekilipdir. Bina 1932-nji ýylda hyzmatla hödürlenende, onuň açlyşyna müňlerçe adam gatnaşýar. Binany resmi web sahypasy arkaly gaýybana gezeleşip edip bolýar.

Bewerli Loreyn Grin, ÝUNESKO binasy. Pariz şäherindäki bu binanyň binagäri Bewerli Loreine Grin bolup, ol 1915-nji ýylda Çikagoda dünýä inýär. Grin ABŞ-nyň ilkinji garayagyz zenan binagäri hökmünde 1942-nji ýylda ygtyýarnama

alyar. Onuň yerine ýetirýän işleri şol döwürň belli binagäri Marsel Breýeriň ünsüni çekýär. Netijede Breýer Grin bilen bilelikde Parizdäki «Y» şekilli dünýäniň iň meşhur binasyny ÝUNESKO-nyň Parizdäki edara binasynyň taslamasyny taýýarlaýar. «Üç burçly ýyldyz» diýlip atlandyrylýan bina 1958-nji ýylda açylyar. Täsin usuldan peýdalanylýp gurlan bina tutuşlygyna 72 sany beton gazgynyň üstünde ýerleşdirilipdir.

Agyz beklemeğiň saglyga peýdasy

Remezan aýy musulman dünýäsinde mukaddes aýlaryň biri hasaplanýar. Çagajyklaryň «Ya, Remezan!» diýip, bu nurana aýyň ýetip gelendigini buşlamagy bilen olara söýünji berilýär, agyz beklemp, ýagşy arzuw-umytlar edilýär. Agyz beklemek adaty iýmittenleşden tapawutlylykda, belli bir wagt aralygında iým-çmekden saklanmakdyr. Agyz beklemek pikiriň tazelanmegi, akylyň durlanmagy ýaly ruhy taýdan peýdaly bolmak bilen bir hatarda, saglyk üçin hem ähmiýetlidir.

Agramy azaltmaga kömek edýär.

Geçirilgen barlaglarda agyz beklemeğiň bedeniň agramyny 9 göterime çenli ýeňledýändigini ýüze çykaryldy. Adamyň ösüş gormony (HGH) tebigy ýagdaýda bedende öndürilýär we gan aýlanşygyny esasynda dokumalara barýar. Agyz beklemede HGH-niň köp mukdarda bölünip çykmagy esasynda artýkmaç ýag ýakylýar. Bu bolsa artýkmaç agramdan dynmaga, bedeniň myşsalarunyň güýçlenmegine we çeýeliginin artmagyna kömek edýär.

Ögjuklärini dikelmegine kömek edýär. Agyz beklemek bedeniň ögjuklärini gaýtadan işlemek ulgamyny herekete getirip, bedendäki köne ögjuklärini döwmäge we gaýtadan işlemäge mümkinçilik berýär. Şeýle ýagdaýda adam bedeni ögjuklary galyndylaryndan dolý arassalanýar.

Insuliniň derejesini kadalaşdyrýar. Agyz beklemek bedendäki uglewodnyň we gandaky şekeriň derejesini durnukly ýagdaýda saklamaga hem-de ýag massasyny azaltmaga kömek edýär. Bilermenler süýjüli diabetden ejir çekýän adamlara agyz beklemeğiň oňaýly täsir edýändigini belleýärler. Şeýle ýagdaýda bedeniň insulini garşy duýgurlygy artýar hem-de göreşijilik ukyby güýçlenýär.

Beğni güçlendirýär. Agyz beklemek nerw bozulmalarynyň öňüni alýp, nerw ögjuklärini dikelmegine we tazelanmagyna ýardam edýär. Bu bolsa beğniň işini gowulandyrýar.

Garrylyk alamatlaryny hağalladýar. Geçirilgen barlaglarda agyz beklemeğiň uzak ýaşandygyny ýüze çykaryldy. Bu, esasan, agyz beklemeğiň aňgazan-çege ulgamynyň işini ýeňilleşdirýändigini, ýürek-damar ulgamynyň peýdalanylýp kadaly derejede saklanýandygyny hem-de bedende artýkmaç agramyň bolmazlygyny bilen düşündirilýär.

ÇAĞALAR

Dünýäde iň uly açaç Kaliforniýa gyzyl agajy (sekwoýýa) bolup, onuň beýikligi 116 metre ýetýär.

Alp daglarynda gizlenen täsin köl

Dünýäde 304 milliondan gowrak köl bar. Aňyrsy-bärsi görünmeýän bu suw giňişlikleri täsin tebigy gözelligi emele getirýär. Şeýle täsin yerleriň biri hem Alp daglarynyň gerşinde gizlenen ýaşyl köldür. Awstriýanyň Ştiriýa welaýatynda ýerleşýän ýaşyl köl (Grüner See) ýaz paslynyň gelmegi bilen, Alp daglarynyň depesindeki garlar eräp, suwdan dolýar. Tomsuň ahyrlaryna kölüň suwy kem-kemden çekilip, aňyrdaky seýilgäh ýüze çykýar. Seýilgähde birnäçe oturgyç, aňmança we basgançakly geçelgeler bar. Güz we gys paslynda kiçelip galýan ýaşyl kölüň tebigatyny synlamak we dynç

almak üçin müňlerçe syýahatçy barýar. Gysyňa kate kölüň 1-2 metrlik suwy doňup, buz meýdançasyny emele getirýär. Ýaz paslynyň gelmegi bilen oturgyçlar, açaç geçelgeler – seýilgäh ýene-de suwuň aşagynda galyp, suwasty gözelligi döredýär. 2 müň inedördül metr meýdany eýeleýän seýilgäh «suwuň basmagy» netijesinde, 4 müň inedördül metre çenli ulalyp, kölüň çuňlugy 12 metre çenli ýetýär. Her ýyl şeýle ýagdaýda gaýtalanýan bu tebigy hadysa köpleri haýran galdyryar.

Köläň ekologiyasyny arassa saklamak maksady bilen bu ýerde birnäçe çäklandirmeler girizilipdir.

Kölde gaýylyk gezeleşip, suwa düşmek, ot ýakmak we aw awlamak gadagan edilýär. Ýaşyl kölde dürli görnüşli balyklar, teňneçler we ownuk suw jandarlary ýaşaýar. Kölüň düýbi daşly bolup, suwasty ösümlükler oňun köp däl. Bu ýer maý we iýun aýlarynda has owadan görnüşe ege bolýar. Ýaşyl köl 2014-nji ýylda Awstriýanyň iň owadan ýeri diýlip saýlandy. 776 metr belentlikde ýerleşýän bu kölüň temperaturasy köplenç 8 dereje ýylylykda saklanýar. Kölüň ýokarky kenarunda şol ýeriň nuşany hökmünde goýlan ýekeje uzyn açaç oturgyç bar.

Ýaşyl keperleri gördüňizmi?

Parahatçylygyň nuşany hasaplanýan keperleriň dünýäde 352 görnüşü duş gelýär. Keperiler, adatça ak ýa-da gök reňkde bolýarlar. Emma bu guşlaryň ýaşayşy ýerine baglylykda dürli reňkdäki görnüşleri hem bar. Şolaryň biri hem gülgün boýunly ýaşyl keperdir. Günorta-Gündogar Aziýa ýurtlarynda duş gelýän ýaşyl keperleri (Treron vernans) täsin guşlaryň biri hasaplanýar. Indoneziýada we Flippinlerde «punaý» diýlip atlandyrylýan bu keperleri ýaşyl reňkli bolup, horazyň boýnunda gülgün ýeleklere bolýar.

1771-nji ýylda öwrenilip, köpçüligine mälüm edilen bu keperiler şol wagt «Columba vernans» diýlip atlandyrylýar. Soňlugy bilen ady «Treron vernans» diýlip üýtgedilýär. «Vernans» latyn sözünden terjime edilende «parlak, öwşün atýan» diýen manýuny aňladýar. Ýaşyl keperiniň boýy 25-30 santimetr, agramy 150 grama ýetýär. Topar bolup ýaşayşy bu guşlar iýmittenmek üçin her gün birnäçe kilometr ýol geçýärler. Tokaýda we açyk

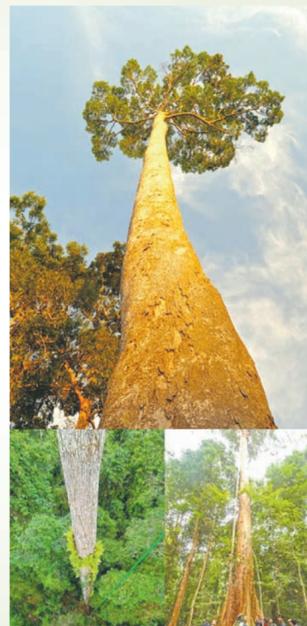
meýdanda ýaşayşy bu guşlar miwedir ösümlük tohumlary bilen iýmittenýärler. Köp ýerde «miweçil keperleri» diýlip tanalýan ýaşyl keperleriň esasy iýmiti injir bolup, gurymsy açaçlarda höwürte gurýarlar. Adatça keperiniň bu görnüşü köpelmek üçin iki ýumurtga goýýar we jüýjeleri mäkligi bilen horazy bilelikde ekleýär. Ýyl-ýyldan sany azalýan ýaşyl keperleri Tebigaty we tebigy baýlyklary goramak boýunça halkara bileleşik (IUCN) tarapyndan hasaba alýndy.

Tropik tokaýyň «minarasyny»

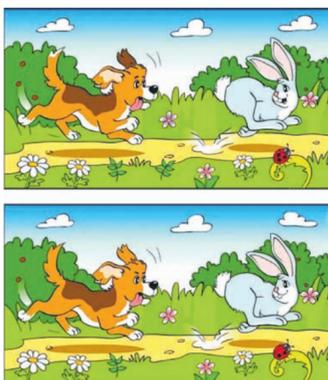
Günorta-Gündogar Aziýanyň tropik tokaýlarynda ösýän «Menara» agajy dünýäde iň uly tropik açaç hasaplanýar. Ösümlükleriň «Dipterocarpaceae» maşgalasyna «Shorea faguettiana» toparyna degişli bolan bu açaç Malaýziýanyň Sabah şäherindäki Danum jülgesinde ösýär. Gül açýan iň uly ösümlük hem hasaplanýan «Menara» agajy malaý dilinden terjime edilende «diň, minara» diýmegi aňladýar. Boýy 100 metrden gowrak bolan bu agajy 2018-nji ýylyň awgust aýynda inlis we malaý alýmlary öwrenipdirler. Alymlaryň geçiren barlaglaryna görä, bu agajyň 3 ölçegli kartasy taýýarlandy.

Eňňitde düýp tutan bu agajyň agramy kökünü hasaba almazdan 81,5 tonna barabar bolup, çür basynda gaýrawly şahalary bar. Deňiz derejesinden 436 metr beýiklikde gögerip oturan bu agajyň berk we uzyn damarlary ýeliň täsirine garşy ýuklyman durmagyna ýardam edýär. Alymlar tupanyň we şemalyň az bolýandygyny sebäpli uzyn açaçlaryň ösmegi üçin Sabah sebitiniň amatly ýerdigini belleýärler. 5 ýyl töweregi Aziýanyň iň beýik agajy adyna ege bolan «Menara» 2023-nji ýylda Günorta Tiber serwis (102 metr) tapylandan soň Aziýada 2-nji, dünýäde 3-nji iň uzyn açaç boldy.

Dünýäde iň uly açaç Kaliforniýa gyzyl agajy bolup, onuň beýikligi 116 metre ýetýär. Redwud milli we döwlet seýilgählerinde ösüp oturan bu agajyň ýaşyňyň 2 müň 200 ýyldygyny çaklanýar. Bu açaç mydama gök öwüşýän sekwoýýalar maşgalasyna degişlidir.

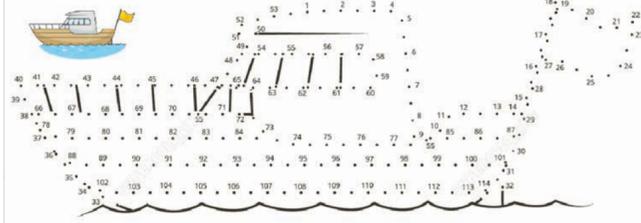
8 tapawudy tapyň!

Şekilli suduko

Sanlary birleşdirip, şekilli reňkläň!

Labirint

Gyzlykly pursat

Çempionlar Ligasynda 1/8 finalyň 1-nji duşuşyklary geçirildi

UEFA Çempionlar Ligasynda 1/8 finalyň duşuşyklaryna badalga berlip, 1-nji oýunlarda 24 gol hasaba alyndy. 5 oýunda myhmanlar ýeňiş gazandy. Uly hasaply ýeňiş gazanan «Arsenal» eýýämden çäryk finalyň aladasyny edip başlady.

Madrid derbisiniň 1-nji oýununda «Real» öňe saýlandy

● Tapgyryň merkezi duşuşygunda, Madrid derbisinde «Real» öz meýdançasyna «Atletiko» 2-1 hasabynda ýeňdi. 4-nji minutda Rodrigonyň ajaýyp goly bilen öňe geçen «Real» 32-nji minutda Hüljan Alwares ondanam owadan gol bilen jogap berdi. 2-nji ýarymyň başlarynda, has takygy, 55-nji minutda Braim Diaz 3-4 futbolçyny aldap, topy derwezä girizdi. Şunlukda, 1-nji duşuşykda «Real Madrid» 2-1 hasabynda ýeňiş gazanyp, çäryk finalyň bosagasyndan ilkinji ädimini ätdi.

«Arsenal» taryhy ýeňiş

● UEFA Çempionlar Ligasynda 1/8 finalyň 1-nji duşuşyklarynda häzirligçe iň täsin hasap Niderlandlaryň Eýndhowen şäherinde hasaba alyndy. PSW öz meýdançasyna «Arsenal» kabul edip, garşydaşyndan 7-1 hasabynda asgyn geldi. Londonlylaryň «gol ýagşy» 18-nji minutda başlap, ol duşuşygyň soňky minutlaryna çenli dowam etdi. Esasy hüjümçileriniň ählisi şikesli bolan «Arsenal», muňa garamazdan, taryhy hasap bilen ýeňiş gazanmagy başardy. Londonlylara ýeňiş getiren gollary 18-nji minutda Timber, 21-nji minutda Nwaneri, 31-nji minutda Merino, 47-nji we 73-nji minutlarda Edegor, 48-nji minutda Trossar hem-de 85-nji minutda Kalafiori geçirdi. Ýer eýeleriniň ýeke-täk goluny bolsa 43-nji minutda penaltiden Noa Long öz adyna ýazdyrdy. «Arsenal» UEFA-nyň bu ýaryşynda utulan-çykdy tapgyrlarynda myhmançylykda 7 gol geçiren ilkinji topar hökmünde taryha girdi. Şol bir wagtyň özünde-de PSW topary taryhynda ilkinji gezek öz meýdançasyna bir oýunda 7 gol geçirdi. Bu netijeden soň «Arsenal» adyny çär-

ýek finala ýazdyrdy diýip, anyk aýtsa bolar.

43 ýyldan soň çäryk finalyň bosagasynda

● Soňky gezek 1982-nji ýylda bu ýaryşa gatnaşan «Aston Willa» çäryk finalyň bosagasyndan ilkinji ulý ädimini ätdi. Myhmançylykda Belgiýanyň «Klub Bryugges» topary bilen duşuşan iňlis kluby soňky minutlarda 2 gol geçirip, 3-1 hasabynda ýeňiş gazandy. Eýýäm 3-nji minutda Leon Bailliniň goly bilen öňe geçen «Aston Willa» topary 12-nji minutda De Kuypereň goluna alaç tapyp bilmedi. Çekelesizlik geçen oýunda derwezeçiler öz ussatlyklaryny görkezdi. Oýnuň 82-nji minutunda sag gyradan geçirilen hüjümde Brandon Mehele topy ýalňyşlyk bilen öz derwezesinden geçirip, «Aston Willany» öňe saýlady. 6 minutdan soňam eminiň bellän penaltisini dürs uran Marko Asensio oýna soňky nokady goýdy. Asensio klubuň düzüminde soňky 3 oýunda 5 gol geçirdi. Şunlukda, «Aston Willa» myhmançylykda 3-1 hasabynda ýeňiş gazanyp, 43 ýyldan soň ilkinji gezek çäryk finala golarlyady.

Ýeňiji jogap oýununda belli bolar

● Tapgyryň deňeçerräk iki toparynyň arasyndaky 1-nji duşuşykda ýeňiş gazanan bolmady. Dortmundyň «Borussiýasy» öz meýdançasyna Fransiýanyň «Lill» topary bilen 1-1 hasabynda deňme-deň oýnady. Adeýeminiň 22-nji minutdaky goluna myhmanlar 68-nji minutda Amar Haraldssonnyň goly bilen jogap berip, hasaby deňledi. Şeýlelikde, iki toparyň arasyndaky ilkinji duşuşyk deňlikde tamamlandy.

Derwezeçileriň ussatlygy toparlaryna ýeňiş getirdi

● Tapgyryň beýleki esasy üns merkezidäki duşuşygunda-da PSŽ öz meýdançasyna «Liwerpulan» 1-0 hasabynda asgyn geldi. Ýer eýeleriniň dolý artykmaçlygunda geçen oýunda iňlis klubuna ýeňiş getiren goly duşuşyga gireninden 1 minut soň, ýagny 87-nji minutda Dar-

win Nunyiesiň pasy bilen Harwi Elliot öz adyna ýazdyrdy. Ol oýnuň 86-nji minutunda duşuşygy juda şowsuz tamamlan Salahyň ornuna girdi. Duşuşykda parizlileriň 27 urgusy hasaba alyndy. Şolaryň 10-sy dürs urgy bolup, «Liwerpulyň» derwezeçisi Alison Bekker öz ussatlygyny görkezdi. Ol 9 halas ediş bilen Çempionlar Ligasyň rekordyna şärik boldy. Bu görkeziji soňky 21 ýylda hasaba alnan iň ulý statistika bolup, Alison belgiýaly Simone Minyole hem-de ispaniýaly Pepe Reinanyň rekordlaryny gaýtalady.

Edil şeýle netije Lissabonda-da hasaba alyndy. «Benfika» öz meýdançasyna «Barselona» bilen duşuşyp, garşydaşynyň 1 oýunçy kem galandygyna garamazdan, ýeňiş sezewar boldy. Oýnuň 22-nji minutunda katalonlaryň goragçysy Pau Kubarsä germaniýaly emin Feliks Swayer gyzy kart görkezdi. Şondan soň ýer eýeleriniň yzygiderli hüjümleri başlady. Ýöne olara derwezeçi Woýçeh Şensnyň geçmek başartmady. 15 urgy geçiren «benfikaly» futbolçylaryň 8 takyk urgusyny derwezeçi Şensnyň sowmagyň hötdesinden geldi. Duşuşygyň 61-nji minutunda ýer eýeleriniň goragçylarynyň gödek ýalňyşlygundan peýdalanlan Rafinýa topy jerime meýdançasynyň daşyndan ýerden batly urgy bilen derwezä girizdi. Galan minutlarda-da «Benfika» toparyna hasaby deňlemek başartmady. Şunlukda, «Barselona» kynlyk bilenem bolsa Lissabonda ýeňiş bilen dolanyp, çäryk finala çykmak ugrunda ulý mümkinçilik gazandy. Çempionlar Ligasyň taryhynda 2-nji gezek bir topar ilkinji ýarym sagatda 1 oýunçysynyň gyzy kart alandygyna garamazdan, ýeňiş gazanmagy başardy. Mundan

öň 2018-nji ýylda «Yuwentus» 29-njy minutda ýyldyz oýunçysy Kristiano Ronaldonyň gyzy kart alandygyna garamazdan, «Walensiýany» ýeňipdi.

«Bawariya» ahyry ýeňdi

● Germaniýanyň Münhen şäherinde oýnalan nemes derbisinde «Bawariya» topary «Bayeri» ulý hasap bilen, 3-0 hasabynda ýeňiş sezewar etdi. Turuwbaşdan ýer eýeleriniň artykmaçlygunda geçen oýunda «Bawariýanyň» gollarynyň 2-sini Harri Keyň (9, 75 p) hem-de Jamal Musiala (54) geçirdi. Duşuşygyň 62-nji minutunda «Bayerden» Mukiele gyzy kart alyp, lewezkenziler soňky ýarym sagady 1 oýunçy kem oýnadylar. «Bawariya» topary «Bayeri» Habi Alonsonyň tällimçilik edip başlanýandan bäri, 7-nji duşuşykda ilkinji gezek ýeňmeğiň hötdesinden geldi. Mundan öňki 6 oýunda «Bayeri» 3 gezek ýeňipdi, 3 duşuşygam deňlikde tamamlanypdy.

«Intere» kyn düşmedi

● PSW-den soň ýaryşdaky 2-nji niderland topary «Feyenoord» hem öz meýdançasyna asgyn geldi. «Interi» kabul eden rotterdamlylar italyan klubunyň ýyldyz hüjümçileriniň - Markus Turamyň 38-nji hem-de Lautara Martinesiň 50-nji minutdaky gollaryna çäre tapyp bilmedi. Şunlukda, «Intere» 2-0 hasabynda ýeňiş gazanyp, çäryk finala çykmak ugrunda ulý mümkinçilige eýe boldy. Duşuşykda «Interiň» 2-nji goluny geçiren Lautara Martines klubuň bu ýaryşdaky iň netijeli oýunçy sanawunda 1-nji orna geçdi. Martines «Interiň» köýnekçesi bilen Çempionlar Ligasynda 18-nji goluny geçirdi. Jogap duşuşyklary 11-12-nji martda geçiriler.

«Al-Ahli» çäryk finala golaý

► AFK Çempionlar Ligasynda 1/8 finalyň 1-nji duşuşyklary geçirildi. Özbekistanyň «Pahtakor» topary öz meýdançasyna Saud Arabystanynyň «Al Hilal» toparyny 1-0 hasabynda ýeňdi. Duşuşykda ýeke-täk goly 29-njy minutda toparyň braziliýaly hüjümçisi Flamarion geçirdi. Kataryň «Al-Raýyan» topary bilen Saud Arabystanynyň «Al-Ahli» toparlarynyň arasyndaky oýunda myhmanlar 3-1 hasabynda ýeňiş gazandy. Duşuşykda myhmanlaryň gollaryny Galeno (30), Mahrez (34), Al-Buraikan (90+5), ýer eýeleriniň ýeke-täk pökgüsini bolsa Gedeş (71) geçirdi. «Esteglal» (Eýran) bilen «Al Nassryň» (Saud Arabystany) arasyndaky oýunda-da hasap açylmady (0-0). Şonuň ýaly, «Al Wasl» (BAE) bilen «Al Saddyň» (Katar) arasyndaky duşuşykda-da ýeňiş gazanan bolmady (1-1, Saleh 3 - Al-Yazidi 68).

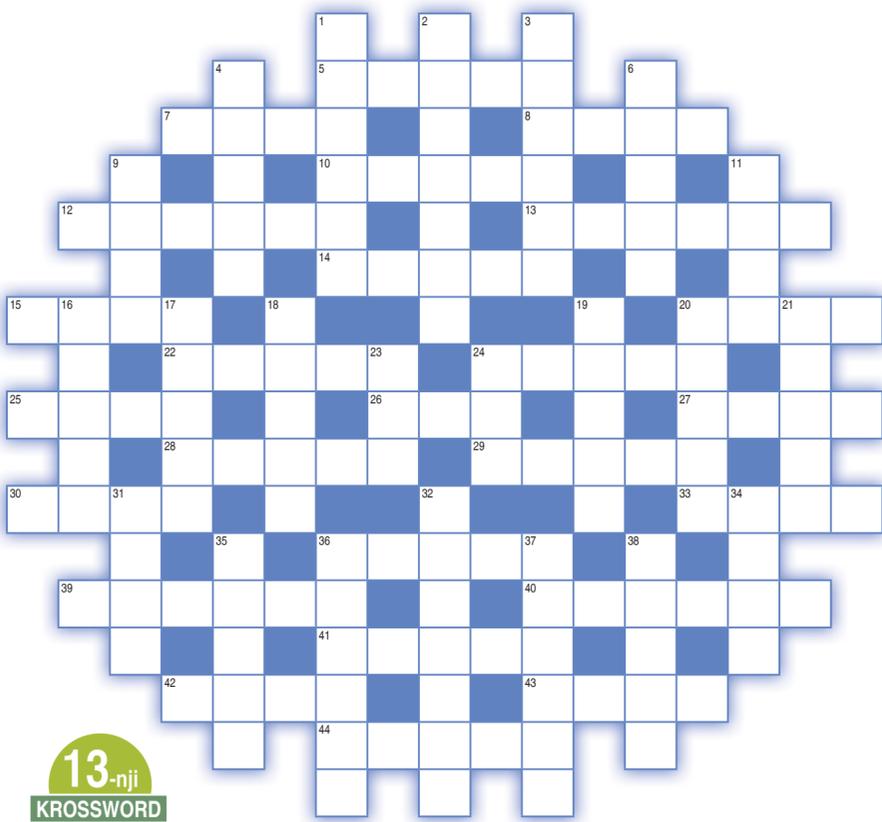
Günbatar sebitiň 1/8 finalyň jogap oýunlary 10-11-nji martda geçiriler.

Hytaýyň hem-de Yaponiýanyň klublarynyň özara duşuşyklarynyň ikisi-de iň kiçi hasaply ýeňiş bilen tamamlanyp, birinde Yapon, beýlekisinde bolsa Hytaý topary ýeňiş gazandy. «Yokohama F.Marinos» myhmançylykda «Şanhaý Port» toparyny Anderson Lopesiň 30-njy minutdaky ýeke-täk goly bilen ýeňdi. Şanhaýda oýnalan 2-nji duşuşykda bolsa «Şanhaý Şenhua» topary «Kawasaki Frontal» toparyny 1-0 hasabynda ýeňiş sezewar etdi. Russiýaly tällimçi Leonid Sluskiniň tällim berýän toparyna ýeňiş getiren goly 76-njy minutda Kota Takai ýalňyşlyk bilen öz derwezesinden geçirdi. Tailandyň «Buriram Yunayted» bilen Malaýziýanyň «Johor Darul Ta'zim» toparlarynyň arasyndaky oýunda hasap açylmady. Yaponiýanyň «Wissel Kobe» topary öz meýdançasyna Koreýa Respublikasynyň «Gwanžu» toparyny Osaka (20) hem-de Ideniň (29) gollary esasynda 2-0 hasabynda utdy.

Gündogar sebitiň 1/8 finalyň jogap duşuşyklary 11-12-nji martda geçiriler.

9 aý futboldan daşlaşdyryldy

► Fransiýanyň çempionaty «Ligue 1»-de geçen 24-nji tapgyrda «Lion» öz meýdançasyna «Brest» toparyny Lakazettiň gollary bilen 2-1 hasabynda ýeňdi. Ýöne duşuşygyň ahyrynda «Lionyň» golaýda bellenen portugalýaly tällimçisi Paulo Fonseka emin bilen senemene edeninden soň oňa gyzy kart görkezildi. Şondan soň, Fransiýanyň futbol federasiýasy 5-nji martda 52 ýaşyny dolduran tällimçi agyr jerime saldy. Fonsekanýň öňüç soramagy-da peýda etmedi we netijede 9 aýlap futboldan çetleşdirildi (30-njy noýabra çenli). Möwsüme «Milanyň» tällimçiligi bilen başlan Fonseka dekabryň ahyrlarynda bu wezipesinden boşadylpdy. Ýanwar aýynyň iň soňky gününde bolsa «Liona» tällimçi bellenen Fonsekanýň fransuz klubundaky ykbaly-da häzirligçe näbelli.

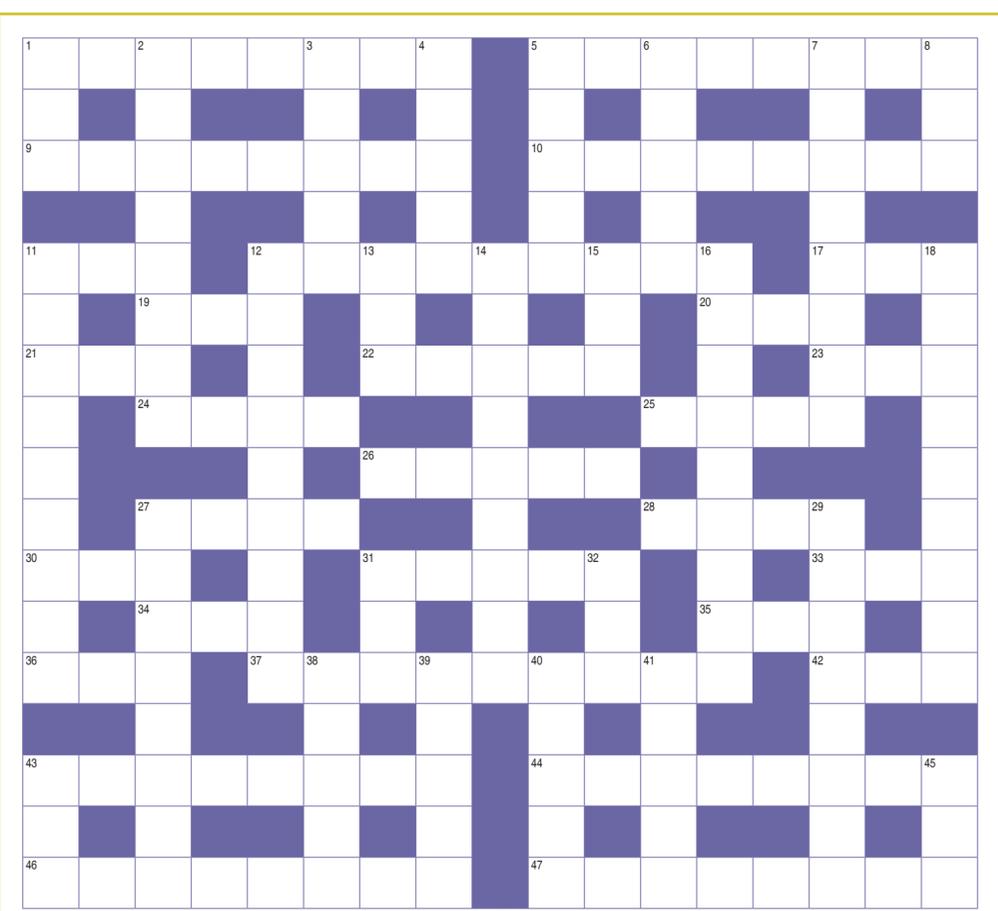
13-nji KROSSWORD

● **DIKLOGINE:** 1. Telpegiň bir görnüşü. 2. Aladasyň, ünjüsi. 3. Milli şaý-sep. 4. Hemiş bolup durýan. 6. Nahar iýilýän kiçiräk agaç gap. 9. Sportuň bir görnüşü. 11. San. 16. «Urmaz, sögmez - agladar» (matal). 17. Bábek gundamak üçin ulanylýan mata. 18. Ykmanda, sergezdan. 19. Milli syýahatçylyk zolagy. 20. Belli bir ugurdan işleri amala aşyrmak üçin guralan gurama. 21. Onat, ýerlikli. 23. Dawa, jenjel. 24. Yerasty suwlaryň gereginde köp bolmagy sebäpli, ýokary çykyan ýzgar, şor. 31. Ynanç. 32. Pars aýlagyndaky adada üterleşýän döwlet. 34. Pul birligi. 35. Otdan syçrap gidýän owunjak bö-

lejikler. 36. Ukyby bar bolan. 37. Yklym. 38. Miweli agaç.

● **KESELIGINE:** 5. Içýan. 7. Gözegçilik, alada. 8. Hemişelik. 10. Ýaňy-ýakunda. 12. Hökümdar. 13. Tabşyryk. 14. Yza. 15. Haýal. 20. Miwedir bakja önümleri ekilýän meýdan. 22. Ýagdaý, görnüş. 24. Senagat kärhanasyny. 25. Mal saklamak üçin çöp-çalamdan, agaçdan gurulýan germew. 26. Sözlemiň baş agzasy. 27. Erkin. 28. Dogry, hakyky diýip bilme, tassyklamak. 29. «Balaly öý bazar, şowhuny köňül ...» (nakyly). 30. Takyk. 33. Maňlaý. 36. Alym (köne söz). 39. Laý. 40. Gurulşyk materialy. 41. Berlen söz, äht. 42. Gök ekin. 43. Penjegiň, köňüniň we ş.m. ýakasyna, ýeňine dakylýan düwme. 44. Gabat gelýän.

Ağgözel PIRGULYÝEWA,
S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk universitetiniň talyby.

14-nji KROSSWORD

● **DIKLOGINE:** 1. Ýel, şemal. 2. Hepdäniň bir günü. 3. Örän erbet, ýaramaz. 4. Saz guraly. 5. Süýdemdiriji jandar. 6. Süýdemdirijiler maşgalasyndan bolan sygra meňzeş jandar. 7. Ýeliň ugruna gaýdyrup goýbermek. 8. Asman. 11. Sandyrap, titräp çykyan ses. 12. Drama eseriniň bir görnüşü. 13. Içgi maňyşsyz, boş. 14. Ata eýer, eşege gaňna salmak üçin üstüne jul, keçe atmak. 15. Baýlyk, emlak. 16. Kinaýa bilen ýaňzutmak. 18. Öwüt-neshatlylyk, täsirlilik. 27. Kömrüň bir görnüşü. 29. El bilen tutulyp, agram ölçenýän gural, esbap. 31. Ujy üti gural. 32. Awstraliýada bir köl. 38. Kabul edilen düzgün, döp. 39. Ygtyýar, rugsat. 40. Gurbannazar Ezizowuň bir goşgusy. 41. Gyz ady. 43. Bir zat paýlaşylanda her kime ýetýän hak. 45. «Akmak it ... üýrer» (nakyly).

● **KESELIGINE:** 1. Birden, tötdänden. 5. Otlumak ýabany ösümlük. 9. Yelekleri çalyntyl-goňur ulý guş. 10. Magtymguly Pyragynyň okan medresesi. 11. Arwah, jyn. 12. Berkemek, kämitleşmek. 17. Öwrenilen endik. 19. Adamyň bedeninde döreýän gy-

zyl menek, tegmil. 20. Haýbat, hemle. 21. Igdäniň şäni-gi ýatly ululykda miwe getirýän ýasayşlyk gatly agaç. 22. Süýr depede goýlup ösdürilýän saç, kekil. 23. Göz, göreç. 24. Köne mata bölegi. 25. Guş aýakgaby. 26. Reňkli üpplerden nagyşlar salnyp, ögdelip dokalýan ulý düşek. 27. Germaniýanyň awtoulag kompaniýasy. 28. «Gözüne sürme ýaraşar, biline tirmе ýaraşar, saçyňa ... ýaraşar, saçlaryň şamar Hatyja» (Seýdi). 30. Pul birligi. 31. Içmit iýmek üçin ýasalan gural, kaşyk. 33. Geplemekden mahrum bolan. 34. Baýramçylyk, şagalaň. 35. Arka, ýeňse. 36. «... bilen hylwat söz gurma, / Yola girme kör biläni» (Magtymguly Pyragy). 37. Üzümiň bir görnüşü. 42. ...-yrada. 43. Hiç işi başarmaýan, emelsiz. 44. Gündogar Afrikada bir ýurt. 46. Agzap geçilme, ady tutulma. 47. Materiýanyň hereketlenişiniň ölçegi we iş öndürüp bilis ukyby.

Aýmyrat MEREDOW,
Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar we informatika institutunyň talyby.

«ARKADAG» TOPARY ÝEŇIŞ BILEN DOLANDY

AFK Çagyrys Ligasynda çykýs edýän ýürdümyzňi çempiony «Arkadag» topary çäryk finalyň 1-nji duşuşygyňy geçirdi. Myhmançylyk-

da Hindistanyň «Ist Bengal» topary bilen duşuşan «Arkadag» topary 1-0 hasabynda ýeňmege başardy. Kalkutta şäherindäki «Salt Leyk» stadionynda oýnalan oýunda ildeşlerimize ýeňiş

getiren ýeke-täk goly 10-njy minutda Ýazylyç Gurbanow öz adyna yazdyrdy. Şunlukda, 1-nji duşuşykda 1-0 hasabynda ýeňiş gazanan «Arkadag» topary ýarým finalyň bosagasyndan ilkinji ädimini ätdi. Jogap duşuşygy 12-nji marta ýürdumyzda geçiriler. Bu duşuşykda ýeňiş gazanan topar ýarým finalda «Al-Arabi» (Kuweýt) – «Al-Sib» (Oman) duşuşygyňy ýeňijisi bilen duşuşar. 1-nji duşuşykda kuweýtli Al-Salamahyň 90+1-nji minutdaky goly bilen ýeňiş gazandy.

Gündogar sebitiň çäginde-de Ýaponiýanyň «Sanfççe Hiroşima» topary öz meydançasynda Singapuryň «Lion Siti Seylors» toparyny 6-1 hasabynda ýeňdi. «Çenbuk Hyundai Motors» (Koreýa Respublikasy) bilen «Sidni FK» (Awstraliýa) toparlarynyň arasyndaky oýunda bolsa myhmanlar ýeňdi (2-0).

Şeýle-de, AFK Çempionlar Ligasy 2 ýaryşynda çäryk finalyň 1-nji duşuşygy geçiriler. Eýranyň «Traktor» topary Saud Arabystanyň «Al Taawun» topary bilen golsuz deňme-deň oýnady. BAE-niň 2 klubunyň «Şabab Al-Ahli»

Täze möwsüm ýer eýeleriniň üstünligi bilen başlady

Futbol boýunça Türkmenistanyň Ýokary Ligasynyň täze möwsümine badalga berildi. 1-nji tapgyryň çäginde geçirilen 3 oýunda ýer eýeleri gol geçirmezden 3 utuk aldy, täze möwsüme ýeňiş bilen başlady. Möwsümiň açylyş duşuşygynda «Ahal» öz meydançasynda «Nebitçini» 2-0 hasabynda utdy. Her ýarymda 1 gol geçiren «Ahal» adyndan 38-nji minutda Maglymberdi Berenow bilen 73-nji minutda Gurban Annaýew tapawutlandy. Beýleki 2 duşuşykda-da ýer eýeleri iň kiçi hasap bilen ýeňiş gazandy. Ýagny «Altyn Asyr» öz meydançasynda «Asgabat» topary-

ny, «Şagadam» bolsa «Merwi» 1-0 hasaplar bilen utdy. Duşuşyklarda «Altyn Asyr» gollary 79-njy minutda Zafar Babajanow, «Şagadam» gollarynda 13-nji minutda Hydrygeldi Atdjanow geçirdi. «Altyn Asyr» – «Asgabat» duşuşygynda ýer eýeleriniň Şöhret Söýünow 24-nji minutda gyzyl kart aldy. Umumylykda duşuşykda emin «Altyn Asyrdan» 4 futbolça hem-de baş tällimçä sary kart görkezdi.

Tapgyryň 4-nji duşuşygy – «Arkadag» bilen «Köpetdagyň» arasyndaky oýnuň wagty ýürdümyzňi çempionyň AFK Çagyrys Ligasyndaky duşuşygy sebäpli soňa süýsüldi.

11-nji gezek dünýä rekordyny täzeledi

Şwesiýaly dünýä belli ýeňil atletikaçy, syrykly bökmegiň ägirdi Armand Duplantiň nobatdaky rekordyny täzeledi. Ol Fransiýanyň Klermon-Ferran şäherinde geçirilen «All Star Perche» ýaryşynda 6 metr 27 santimetr beýige kökürdi, 11-nji gezek dünýä rekordyny täzeledi. Her gezekde rekordy 1 santimetr ýokardan dyran 25 ýaşyndaky ýeňil atletikaçy geçen ýyl rekordy 3 gezek täzeläpdi. Parižde Olimpiýa çempionlygynyň üstüni rekord bilen ýetiren Duplantiň 2020-nji ýylda 2, 2022-nji ýylda 3, 2023-nji ýylda-da 2 gezek rekordy täzelemegi başarypdy.

Tennis täzelikleri

► BAE-de geçirilen Dubaý tennis çempionatynda erkekleriň arasyndaky ýarýşda gresijaly Stefanos Sispas çempion boldy. Finalda kanadaly Feliks Ože-Aliaşimden 6:3-lik setler bilen 2:0 hasabynda üstün çykan Sispas karjerasyndaky 12-nji ATP Kuboguny gazandy. Ol bu ýarýşda 2019-njy we 2020-nji ýyllarda finalda geňilipdi.

► Akapulko şäherinde erkekleriň arasynda geçirilen «Meksika Açyk» tennis ýarýşynda finalynda çehijaly Tomáš Macháč bilen ispanijaly Alejandro Davidowicz Fokina duşuşdy. 2 setde 7:6 we 6:2 hasaplar bilen ýeňiş gazanan Macháč karjerasyndaky ilkinji çempionlygyny baýram etdi.

► Tennis boýunça paýtaht Santiýagoda erkekleriň arasyndaky «Çili Açyk» ýarýşynda serbijaly Laslo Djöre çempionlyk gazanyp, ol finalda argentinaly Sebastian Baezden 6:4, 3:6, 7:5 hasaplar bilen üstün çykdy. Bu onuň karjerasyndaky 3-nji ATP Kuboguydy.

► Meksikada geçirilen «Merida Açyk» zenanlar tennis ýarýşynda amerikalý Merisa Nawarro geňijä boldy. WTA-nyň sanawynda 8-nji orunda barýan Nawarro finalda kolumbiýaly Emiliana Arangony 2 setde-de ýeke oýun bermän, 6:0 hasaplar bilen geňip, özüniň sport jolundaky 2-nji geňijäni gazandy.

► ABS-nyň Ostin şäherinde zenanlaryň arasynda geçirilen «ATX Açyk» tennis bäsleşiginiň finalynda 2 amerikalý tennisçi duşuşy, Jessika Pegula watandasy MarkKarti Kessleri 7:5 we 6:2 hasaplar bilen geňiş sezewar etdi. Bu sanawyň 3-nji basgançagynda barýan Pegulanyň 7-nji WTA çempionlygydyr.

HEPDÄNIŇ ESASY DUŞUŞYKLARY

7-nji mart (anna)
Borussiya M – Maýns (00:30)
Tuluza – Monako (00:45)

8-nji mart (şenbe)
N. Forest – Man. Siti (17:30)
Baýer – Werder (19:30)
Bawariýa – Bohum (19:30)
Liwerpul – Southampton (20:00)
Renn – PSZ (21:00)
Leççe – Milan (22:00)
Brentford – Aston Willa (22:30)
Fraýburg – Leipsig (22:30)
Inter – Monza (00:45)
Barselona – Osasuna (01:00)
Marsel – Lans (01:05)
Braga – Porto (01:30)

9-njy mart (ýekşenbe)
Hetafe – Atletiko (18:00)
Napoli – Fiorentina (19:00)
Çetsi – Lester (19:00)
Tottenham – Bormut (19:00)
Real Madrid – R. Wallekano (20:15)
Man. Yunaýted – Arsenal (21:30)
Rubin – Spartak (21:30)
Empoli – Roma (22:00)
Alanjaspor – Galatasaray (22:30)
Yuwentus – Atalanta (00:45)
Nissa – Lion (00:45)
R. Sosiedad – Sewilga (01:00)

10-njy mart (duşenbe)
Lasio – Udinezze (00:45)
West Ham – Njukast (01:00)

Bir aýda 3 gezek het-trik etdi

Fransiýanyň çempionatynda sanawyň lideri PSZ öz meydançasynda «Lilden» 4-1 hasabynda üstün çykdy. Ýeňilissiz ýoluny dowam edýän parizli gollaryny 4-sini hem 1-nji ýarymda geçirdi, Barkola, Markini, Dembele hem-de Due tapawutlandy. «Marsel» topary öz meydançasynda «Nanty» Guiri we Grinwudyň gollary bilen 2-0 hasabynda ýeňdi. «Monako» öz meydançasynda «Reýmsi» 3-0 hasabynda ýeňmege başardy. Gollaryň 3-sini hem täze transfer Mika Biret geçirdi, ol 34-nji, 39-njy we 51-nji minutlarda tapawutlandy.

Biret soňky 28 günde, has takygy, 1-28-nji fewral aralygynda 3 gezek het-trik etdi. Möwsümiň 1-nji ýarymyny «Şturm Gras» toparynda geçiren 22 ýaşyndaky hüjümcü 1-nji fewralda «Oseriň», 15-nji fewralda «Nantýň», 28-nji fewralda-da «Reýmsiň» derwezesinden 3 gol saldy. Ol çempionatda 7 oýunda 10 gol geçirdi. Lakazetti 2 goly bilen «Lionnyň» öz meydançasynda «Bresti» 2-1 hasabynda ýeňen tapgyrynda myhmançylykda «Renn» «Monpeliini», «Tuluza» bolsa «Anženi» 4-0 hasaplar esasynda utdy.

Doganlar 1-2-nji orunlary paýlaşdylar

Moto GP boýunça täze möwsümiň 1-nji ýaryşy Tailandyň Buriram şäherindäki Çang halkara trassasynda geçirildi. 26 aýlawdan ybarat ýarýşda «Ducati Lenovo» toparynyň ispan sürüjisi Mark Markes ýeňiş gazandy. Dünýäniň 6 gezek çempiony Mark Markes ýaryşy 39 minut 37,244 sekunda tamamlap, karjerasyndaky 63-nji ýeňişini baýram etdi. «BK8 Gresini» toparyndan başga bir ispaniýaly sürüjü, Mark Markesiň inisi Aleks Markes agasýndan 1,732 sekunt yza galyp, 2-nji orny eýeledi. Ýeňijiniň italyan toparşy Françesko Banaia 2,398 sekunt soň peleşandan geçip, 3-nji orna mynasyp boldy. Moto GP boýunça 77-nji möwsümde 22 ýarýş guralar. Motosiklileri «Aprilia», «Ducati», «Honda», «KTM», hem-de «Yamaha» kysymly konstruktorlardan düzülen 11 topar çempionata gatnaşar. Olaryň hersinden

2 sürüji wekilçilik ederler. Sürüjileriň 9-sy ispaniýaly, 6-sy italiýaly, 2-si fransiýaly sürüjilerdir. Şeýle-de, Ýaponiýadan, Tailandan, Awstraliýadan Günorta Afrikadan hem-de Portugaliýadan 1 sürüji bar. Möwsümiň 2-nji ýaryşy 16-njy martda Argentiniýnyň Termas de Rio Honda şäherinde geçiriler.

100 ÝEŇIŞE YETEN ILKINJI LYŽAÇY

► Dag lüzäşy boýunça amerikaly zenan türgen Mikaela Şiffriň ýene bir gola adyny tarjha altyn harplar bilen ýazdyrdy. 29 ýaşyndaky türgen Italiýanyň Sestriere diňler ýerinde geçirilen ýarýşda slalomda 1-nji ýeri eýeläp, dag lüzäşy

boýunça Dünýä Kubogy bäsleşiklerinde 100-njy geňijäni baýram etdi. Şunlukda, 13-nji marta 30 ýaşyňy doldurjak Şiffriň 100 ýeňişe ýeten ilkinji lüzäçy hökmünde tarjha girdi.

Geçen ýylyň noýabrda agur şikes alandygyna garamazdan, ýarýşlara gatnaşyp başlan Şiffriň 2023-nji ýanwar aýynda 83-nji geňijäni gazanyp, bu ugurda watandasy Lindsi Wonnun rekorduny täzeläpdi. Ol şol ýylyň mart aýynda bolsa, hem erkekleriň, hem-de zenanlaryň arasynda iň köp ýarýşda geňiş gazanan lüzäçy rekordunyň täze eýesi bolupdy. Şiffriň 87-nji geňijäni gazanmak bilen şwesiýaly Ingemar Stenmarky 34 ýyllyk rekorduny (86 geňiş) täzelemegi başarypdy.

50 MÜŇ UTUKDAN GEÇEN ILKINJI BASKETBOLÇY

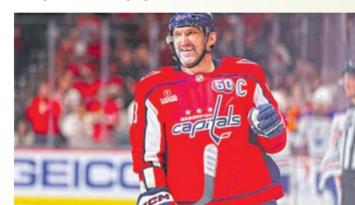
► Amerikanyň Milli basketbol ligasy NBA-da tamamlanyp barýan adaty möwsümiň çäginde

«Los Angeles Leýkers» öz meydançasynda «Njyu Orleans Pelicans» bilen duşuşyp, ýer eýeleri 136:115 hasabynda ýeňiş gazandy. Duşuşykda ýer eýeleriniň super ýulduzy, 40 ýaşyndaky LeBron Jeýms tarjhy statistika ýetdi. Duşuşykda toparýna 34 utuklyk goşant eden Jeýmsiň NBA-da geçiren utuklarynyň sany 50 müňden geçdi (50 müň 2). Ol adaty möwsümi hem-de pleý-off tapgyryny goşanynda 50 müň utuga ýeten ilkinji basketbolçy boldy. LeBron Jeýms 2 ýyl ön fewral aýynda Karim Abdul-Jabbarýň rekorduny täzeläp (38 müň 387 utuk), adaty möwsümde iň köp utuk geçiren oýunçy adyny eýeläpdi.

OWEÇKIN GÖLMELE-ÄDIM TARYHY REKORDA DOLAÝLAÝAR

► Amerikanyň Milli hokkeý ligasy NHL-de «Waşington Kapitals» toparynyň super ýulduzy, russiýaly oýunçy Aleksandr Oweçkin gol geçirmegini dowam edýär. 39 ýaşyndaky hokkeýçi soňky duşuşyklarda uzygiderli gollar ge-

çirip, tarjhy rekorda golaýlaşar. Oweçkin toparynyň «Rejnjersi» oweratýmda 3-2 hasap bilen ýeňen duşuşygynda «Waşington» 2-nji saýbasyny geçirdi we gollarynyň sanuny 885-e ýetirdi. Russiýaly hokkeýçi ýene-de 10 şaýba geçirse, onda ol NHL-iň adaty möwsümünde iň köp gol salan hokkeýçi, kanadaly Weýn Greskiniň rekorduny täzelär. Häzirki wagtda 1999-njy ýylda karjerasyny tamamlan Greskiniň 894, Oweçkiniň bolsa 885 şaýbasy bar. Oweçkiniň möwsümiň galan 20-ä golaý duşuşygynda şu depginini dowam etdiren ýagdaýynda bu rekordy täzelemegi garaşylýar.

La LIGA (26) – 25 gol	
Wajjolid – Las Palmas: 1-1 (Llusa 63 – Ramires 22), Žirona – Selta: 2-2 (Sjpankow 21, Herera 68 – Losada 36, Alonso 51 p), Wallekano – Sewia: 1-1 (Ratsjy 55 – Lukabakio 81), Betis – Real Madrid: 2-1 (Kardoso 34, Isko 54 p – Diaz 10), Atletiko – Atletiko: 1-0 (Alwaras 66), Leganes – Hetafe: 1-0 (Garsija 90+2), Barselona – Sosiedad: 4-0 (Marin 25, Kasado 29, Arauko 56, Lewandowski 60), Maljorka – Alawes: 1-1 (Asano 9 – Kise Garjo), Osasuna – Waleñsia: 3-3 (Oros 26, 39, Budinir 45 p – Diego Lopes 14, Sakiz 32, 87), Wiljarreal – Espanyol (wagty süýjüli)	

SERIE A (27) – 19 gol	
Fiorantina – Leççe: 1-0 (Cosens 9), Atalanta – Wenesiya: 0-0, Napoli – Inter: 1-1 (Billing 87 – Dimarko 22), Udinezze – Pama: 1-0 (Townen 38 p), Monza – Torino: 0-2 (Elmas 41, Kaszaldei 66), Bolonya – Kallari: 2-1 (Orzoloni 48 p, 56 – Pikkoli 22), Jenoa – Empoli: 0-1 (Silwestri 81 ö.d. – Grassi 36), Roma – Monako: 2-1 (Salemkiers 61, Dowbyk 76 – Da Kunja 44), Milan – Lasio: 1-2 (Çukweze 84 – Zakkaryia 62), Union Berlin – Holştajyn: 0-1 (Gigowicz 43), Augsburg – Fraýburg: 0-0	

BUNDESLIGA (24) – 24 gol	
Ştutgart – Bawariya: 1-3 (Şiller 34 – Olise 45, Goreska 64, Komany 90), Leipsig – Maýns: 1-2 (Simons 2 – Amiri 52, Burkardt 58), Hajdenhaj – Borussiya M: 0-3 (Hak 8, 59, Ngumo 18), Werder – Wolfsburg: 1-2 (Wajzer 90 – Wimmer 6, 48), Bohum – Hoffenhaij: 0-1 (Bisogt 72), Sankt-Pauli – Borussiya D: 0-2 (Girassi 50, Adeýemi 58), Ajnt-raht – Bayer: 1-4 (Ektike 37 – Tella 26, Mukiele 29, Şik 33, Ales Garsija 62), Union Berlin – Holştajyn: 0-1 (Gigowicz 43), Augsburg – Fraýburg: 0-0	

LIGUE 1 (24) – 33 gol	
Monako – Reýms: 3-0 (Bret 34, 39, 51), Sent-Elien – Nissa: 1-3 (Stassen 32 – Rosaro 10, Nade 32 ö.d., Gessand 69), Lans – Le Havre: 3-4 (El-Aynau 3 p, Agilar 19, Sotkha 48 – Sumare 28, Ajey 33, Kazmir 62, Hassan 90+1 p), PSZ – Lill: 4-1 (Barkola 6, Markinis 28, Dembele 28, Due 37 – Dawid 80), Lion – Brest: 0-1 (Lakazetti 24, 82 – Laia 15 p), Monpeli – Renn: 0-4 (Folana 28, Sisse 56, Assinon 69, Kalmuendo 88), Oser – Strasbur: 0-1 (Emeha 47), Anž – Tulla: 0-4 (Magri 51, Siero 57, Kresswell 71, Eduma 90+4), Marsel – Nant: 2-0 (Guin 73, Grinud 77)	

PREMYER LIGA (19) – 15 gol	
Dinamo – Mahaçkala – Lokomotiw: 1-1 (Kasintura 9 – Worobjow 84), Pari NN – Akron: 2-1 (Guljew 84, Koksarow 50 – Džyba 70), Zenit – SSKA: 0-0, Ahmat – Şabahnadžaj 10), Krasnodar – Krylyya Sowetow: 1-1 (Bayl 48 ö.d. – Olejnikow 15), Himki – Fakel: 1-0 (Fariña 15), Spartak – Orenburg: 2-0 (Ugaldel 51, Solari 90+6), Rostow – Dinamo: 1-1 (Mohebi 83 – Fomin 77)	

ISPAŇIÝANYŇ ÇEMPIONATY (La LIGA)						
Or.	TOPARLAR	O	Y	D	P	U
1	BARSELONA	26	18	3	5	71:25 57
2	REAL MADRID	26	16	8	2	43:16 56
3	ATLETIKO MI	26	16	6	4	55:25 54
4	ATLETIK B	26	13	9	4	44:23 48
5	WIDYARREAL	25	12	5	8	48:35 44
6	BETIS	26	10	8	8	34:33 38
7	MAJORKA	26	10	6	10	25:32 36
8	Y. WALLEKANO	26	9	9	8	28:27 36
9	Y. SOSIEDAD	26	10	4	12	23:27 34
10	SELTÄ	26	9	6	11	38:40 33
11	SEWIDA	26	8	9	9	31:36 33
12	OSASUNA	26	7	12	7	32:37 33
13	ZIRONA	26	9	5	12	34:39 32
14	HETAFE	26	7	9	10	21:21 30
15	ESpanyol	25	7	6	12	24:36 27
16	LEGANES	26	6	9	11	23:38 27
17	LAS PALMAS	26	6	6	14	30:44 24
18	WALEñSIA	26	5	9	12	28:44 24
19	ALAWES	26	5	8	13	29:40 23
20	WADADOLID	26	4	4	18	17:60 16

ITALIÝANYŇ ÇEMPIONATY (SERIE A)						
Or.	TOPARLAR	O	Y	D	P	U
1	INTER	27	17	7	3	49:25 58
2	NAPOLI	27	17	6	4	43:27 57
3	ATLANTA	27	16	7	4	59:26 55
4	YUNTRAH	27	13	13	1	45:21 52
5	YUWENTUS	27	15	5	7	49:35 50
6	LASIO	27	15	5	7	49:35 50
7	BOLONJA	27	12	11	4	42:33 47
8	FIORENTINA	27	13	8	6	42:38 45
9	KALLARI	27	6	7	14	21:42 25
10	ROMA	27	12	7	8	42:30 43
11	MILAN	27	11	8	8	39:30 41
12	UDINEZZE	27	11	6	10	34:37 39
13	TORINO	27	10	9	8	31:32 34
14	JENOA	27	7	10	10	25:35 31
15	KOMO	27	7	7	13	32:43 28
16	WIKERONA	27	8	2	17	27:56 26
17	KALLARI	27	6	7	14	21:42 25
18	LECCE	27	6	7	14	18:43 25
19	PARMA	27	5	8	14	32:46 23
20	EMPOLI	27	4	10	13	23:44 22
21	WENESIYA	27	3	9	15	22:41 18
22	MONZA	27	2	8	17	21:45 14

GERMANIÝANYŇ ÇEMPIONATY (BUNDESLIGA)						
Or.	TOPARLAR	O	Y	D	P	U
1	BAWARIYA	24	19	4	1	72:20 61
2	BAYER	24	15	8	1	55:28 53
3	AJNTRAHT	24	12	6	6	50:37 42
4	MAÝNS	24	12	5	7	39:25 41
5	FRAÝBURG	24	12	4	8	34:36 40
6	LEIPSIG	24	10	8	6	39:33 38
7	WOLFSBURG	24	10	7	7	48:38 37
8	BORUSSIA M	24	11	4	9	38:35 37
9	ŞTUTGART	24	10	6	8	42:37 36
10	BORUSSIA D	24	10	5	9	45:38 35
11	AUGSBURG	24	8	8	8	27:35 32
12	WERDER	24	8	6	10	36:49 30
13	HOFFENHAYM	24	6	7	11	31:46 25
14	UNION BERLIN					

Oskar baýraklarynyň 97-nji gowşurylyş dabarasy

Kino sungatynyň iň uly baýragy hasaplanýan Oskaryň 97-nji gowşurylyş dabarasy Los Anjelesdäki «Dolby» teatrnda geçirildi. 4 sagada golaý dowam eden dabarda şu wagta çenli beýleki guramaçylyklaryň köpüsinde-de ençeme baýraklary toplan «Anora» filmi 5 heýkeljik gazandy. Filmiň edebi esasy ny ýazyp, surata düşüren we kebşirän Şon Beýker taryhy statistikalaryň eýesi boldy. Dabarada jemi 23 ugur boýunça ýeňijilere Oskar heýkeljikleri gowşuryldy.

Meşhur komediýaçy Konnon O'Braýanyň alyp baran dabarasy hemişekiler ýaly, artistleriň we kino sungatynyň görnükli wekilleriniň gyzyly halydan geçişligi bilen başlandy.

Kewiniň inisi indi Oskaryň eýesi

Dabaranyň başynda Robert Dawni Junior ikinji plandaky iň gowy aktýor baýragynyň ýeňijisini mälim etdi. Ussat aktýoryň açan bukjasyndan garaşlylyş ýaly, «Hakyky jepa» filmiň artisti Kiran Kalkiniň

Da'Win Joý Randolf baýragyň bu ýylky ýeňijisiniň «Emiliya Peres» filmiňiň ýyllyzy Zoi Saldanýa bolandygyny mälim etdi. Saldanýa sahnada duýguly çykyş edip, geçen asyryň 2-nji ýarymynda ABS-a göçüp gelen enesine öz minnetdarlygyny bildirdi. Onuň bu keşp bilen gazanan baýraklarynyň sany 15-e ýetdi. Saldanýa Oskar gazanan ilkinji asly dominikanly artist diýlip bellige alyndy. «Emiliya Peres» filmi ýene bir ugurdan, iň gowy aýdym ugrundan hem Oskara mynasyp boldy. 13 dalaşgärlik bilen iňlis dilinde bolmadyk filmleriň arasynda iň köp ugur boýunça Oskara dalaşgär görkezilen filmdeki «El Mal» aýdymy iň gowy aýdym diýlip saýlandy. «Rolling Stones» aýdym-saz toparyny esaslandyryjylaryň biri, meşhur britan aýdymçysy Milk Jagger heýkeljikleri şol aýdymyň sözlerini we sazyny ýazan Klemman Dukol bilen Kamiýe hem-de filmiň režissory Žak Odjara (sözlerini bilelikde yazdy) gowşurdy. «Emiliya Peres» 13 ugruň diňe 2-sinde Oskara mynasyp boldy.

Meşhur aktrisa hem aýdymçy Selena Gomes bilen ussat aktýor

keşbi ýerine ýetiren amerikalý aktýor Adrien Broudi iň gowy aktýor baýragynyň ýeňijisi boldy. Ol bu ugurda esasy bäsdeşleri Raýf Faýnesden öňe saýlanmagy başardy. Broudi mundan 23 ýyl ozal «Pianinoçy» (The Pianist) filmidäki keşbi bilenem bu ugurda Oskar alypdy. Şol wagtlar 29 ýaşynda iň gowy aktýor ugry boýunça Oskar alan iň ýaş aktýor bolan Broudi bu rekordyň häzir hem eýesidir. Ussat aktýor şondan bäri ýeke gezek hem dalaşgär görkezilmändi. Başgaça aýdylanda, ol 2-nji dalaşgärliginde 2-nji Oskaryny gazandy.

Ilkinji brazil filmi

Iň gowy halkara film baýragyna «Men henizem bu ýerde» filmi laýyk görüldi. Filmi surata düşüren Walter Salles 2-nji dalaşgärliginde bu baýragy gazandy. Ol 1998-nji ýylda «Merkezi wokzal» filmi bilen hem dalaşgär görkezilipdi. «Men henizem bu ýerde» filmi Oskar alan ilkinji brazil kinosy hökmünde hasaba alyndy. Ýeri gelende bellesek, «Men henizem bu ýerde» filminde baş keşbi janlandyran Fernanda Torres iň gowy aktrisa baýragyna dalaşgär görkezildi. Ýöne oňa baýragy gazanmak miýesser etmedi. Onuň ejesi Fernanda Montenegro hem Sallesiniň 1998-nji ýyldaky şol «Merkezi wokzal» filmidäki keşbi üçin iň gowy aktrisa baýragyna dalaşgärlige hödürleňipdi.

Jennifer Lawrensen soň Maýki Medison

Iň gowy aktrisa baýragyny Maýki Medisonyň ýa-da Demi Muruň haýsy hem bolsa biriniň gazanmagyna garaşlylygy. Emma Stoun gowşurdy. Medison 1990-njy ýyldan soň dünýä inip, bu ugurda Oskar gazanan 2-nji aktrisa boldy. Ondan öň 2012-nji ýylda baýragy gazanan Jennifer Lawrens 1990-njy ýyldan soň doglanlaryň arasynda ilkinji bolup Oskar baýragyny eýeläpdi. Maýki Medison bu ugurdan Oskar alan iň ýaş 9-njy aktrisa boldy.

Bir film bilen 4 Oskar gazanan ilkinji şahsýet

Dabaranyň ahyrlarynda «Anora» filmiňiň surata düşüren Şon Beýker iň gowy režissýor baýragyny almak üçin 3-nji gezek sahna çykdy. Ol özi ýaly ilkinji gezek dalaşgär görkezilen beýleki 4 režissýordan öňe saýlanmagy başardy. Ol heýkeljigini ussat režissýor Kuentin Tarantinyň elinden aldy.

Iň arzyly pursatda bolsa ussat aktýor Billi Kristal bilen tanyal aktrisa Meg Raýan 97-nji Oskar baýraklarynyň iň gowy filmi mälim etdiler. Olaryň bilelikde açan bukjasyndan «Anora» filmiňiň ady çykdy. Şunlukda, Şon Beýker 4-nji gezek sahna çykyş, taryhy pursady başdan geçirdi. Ol Oskar dabarasynda bir film bilen 4 heýkeljik gazanan ilkinji kino sungatynyň wekilli hökmünde hasaba alyndy. Ol Wolt Disneýden soň bir dabarda Oskar baýraklarynyň 4-sini gazanan 2-nji şahsýet boldy. Wolt Disney 1953-nji ýylda 4 dürli ekran eseri bilen 4 heýkeljik gazanypdy.

Dabaranyň dowamynda Oskarda döp bolup gelýän soňky 1 ýylyň dowamynda aradan çykan kino sungatynyň dürli ugurlarynyň görnükli we-

killeri hatyralandy. Şeýle-de, aýdymçy aktrisalar kâbir filmleriň aýdymalaryny joşgunly tanslar bilen ýerine ýetirip, dabaranyň şowhunyny hasam artdyrdylar.

Şon Beýker

Umumylykda, dabarda «Anora» 5, «Brutalist» 3, «Dýuna: ikinji bölüm», «Hyrsyz», «Emiliya Peres» filmleri 2 ugurdan Oskar baýragyny gazandy. Akademiya bu gezekki esasy baýraklary iň studiýalarynyň önümlerine däl-de, garaşsyz hem-de kiçi studiýalarynyň az býujetli filmlerine paýlady. «Anora» 6, «Brutalist» filmi 9,6 million dollara surata düşürilipdi. «Dýuna: ikinji bölüm», «Hyrsyz» ýaly uly studiýalaryň önümleri tehniki ugurlar boýunça baýraga mynasyp boldy. Dabara ABS-da 19,7 million adam göni ýaýlymda tomasa etdi.

Käbir gyzykly maglumatlar

Iň gowy režissýor ugry boýunça dalaşgär görkezilenler bu ugurda ilkinji gezek Oskara dalaşgärlige hödürleňdiler. Soňky gezek şeýle statistika 1998-nji ýylda hasaba alyndy. Ýagny 32 ýyl mundan ozal iň gowy režissýor ugrundan dalaşgär görkezilen 5 režissýor üçinem bu ýagdaý ilkinji gezek bolupdy.

97-nji Oskar baýraklarynda iň gowy režissýor ugrundan dalaşgär görkezilen režissýorlaryň başga ugurlarda-da dalaşgärligi bolup, Žak Odjar (iň gowy režissýor, film, iň gowy aýdym, iň gowy adaptirlenen ssenariý) bilen Şon Beýkeriň (iň gowy režissýor, film, asyl ssenariý, montaj) 4 dürli ugurdan dalaşgärlikleri hasaba alyndy. Olar bir dabarda 4 ugurdan dalaşgär görkezilen 8-9-njy şahsýetler boldy. Bredi Korbet (iň gowy režissýor, film, asyl ssenariý), Korali Faržo (iň gowy režissýor, film, asyl ssenariý) hem-de Jeýms Mangold (iň gowy režissýor, film, asyl ssenariý) iň gowy režissýor ugry bilen bir hatarda, jemi 3 ugurdan dalaşgär görkezildi. Şeýle-de, Korali Baržo umumylykda iň gowy režissýor baýragyna dalaşgär görkezilen 9-njy zenan režissýor boldy.

Iň gowy aktrisa ugry boýunça dalaşgär görkezilen artistleriň 5-siniň hem surata düşen kinolary iň gowy film baýragyna-da dalaşgär görkezildi. Şeýle ýagdaý 1978-nji ýyldan bäri ilkinji gezek hasaba alyndy.

Endi Nelson 25-nji gezek Oskara dalaşgär görkezildi. Ol «Hyrsyz» filmi bilen iň gowy ses baýragyna dalaşgärlige hödürleňipdi. Şu wagta çenli 2 gezek Oskar gazanan Endi Nelson ussat kompozitor Jon Williamsdan soň ýaşap ýörenleriň arasynda iň köp dalaşgär görkezilen 2-nji şahsýetdir. Jon Williamsyň 54 dalaşgärligi bar.

Iň gowy aýdym ugrundan Daýan Worren bassy 8-nji, umumylykda-da 16-njy gezek dalaşgär görkezildi. Onuň bu gezekki «6888-nji batalýon» filmidäki «The Journey» atly aýdymy baýragy «Emiliya Peres» filmidäki «El Mal» aýdymyna aldyrdy. Şu wagta çenli Worrene bu ugurda Oskar gazanmak miýesser etmedi. Ol 2022-nji ýylda Oskaryň hormat baýragyna laýyk görüldi.

Kiran Kalkin

Zoi Saldanýa

Walter Salles

Şirin Sohanli, Hossein Molaýemi

ady çykdy. Kiran «Öýde ýeke özi» filmleridäki keşbi bilen hemmäniň ýadyna galan Kewiniň, ýagny Makoleý Kalkiniň inisidir. Kiran Kalkin ilkinji dalaşgärliginde iň arzyly heýkeljigini eýesi bolmagy başardy.

Soňlugy bilen, Latwiýanyň önümi bolan «Akym» atly sözsüz multfilm iň gowy animasiya baýragyna laýyk görüldi. Bu animasiya Oskar gazanan Latwiýanyň ilkinji ekran eseri boldy. Bassy 2-nji gezek iň gowy animasiya baýragyny ABS-nyň önümi bolmadyk ekran eseri gazandy. «Akym» multfilm hem iň gowy animasiya, hem-de iň gowy halkara film baýraklaryna dalaşgär görkezilen 2-nji ekran eseri hökmünde hasaba alyndy. Geçen ýyl ýapan animesi bu ugurda ýeňiji bolupdy. Gysga görümlü iň gowy animasiya baýragyna-da eýranly Şirin Sohanli bilen Hossein Molaýemiň «Serwi agajynyň kölegesinde» atly animasiýasy mynasyp görüldi.

Tanyml aktrisa Emi Pouler ssenariý baýraklarynyň ýeňijilerini mälim etmek üçin sahna çykdy. Ol ilki asyl ssenariý baýragyny «Anora» filmiňiň režissýory hem-de ssenariý Şon Beýkeriň alandygyny mälim etdi. Bu Şon Beýkeriň 97-nji Oskar baýraklarynda-ky ilkinji sahna çykyşy boldy. «Konklaw» filmiňiň ssenariý Robert Harrisiniň adybir eseri esasynda ýazan Piter Strahan iň gowy adaptirlenen ssenariý baýragy bilen sylaglandy.

Iň gowy grim baýragy ugry boýunça «Hyrsyz» filmiňiň grimçisi Pol Teýzwell Oskaryň ýeňijisi boldy. Ol bu baýragy alan ilkinji garaýagyz erkek, umumylykda-da ikinji garaýagyz şahsýet hökmünde Oskaryň taryhyna girdi. Filmiň 2-nji baýragy çeperçilik bezeği ugrundan bolup, Natan Krowli bilen Li Sandales (sahna bezegçisi) Oskaryň heýkeljiklerine mynasyp boldy. Krowli 7-nji, Sandales 3-nji dalaşgärliginde ilkinji Oskaryny gazandy. Şeýle-de, iň gowy makiýaž we saç bezeği ugry boýunça «Substansiya» filminden Pier-Oliwie Persin, Stefani Giýon hem-de Merilin Skarselli Oskara laýyk görüldi. Bu baýraklardan soň «Anora» filmiňiň režissýory Şon Beýker 2-nji heýkeljigini almak üçin sahna çykdy. Ol iň gowy montaj baýragynyň hem eýesi boldy.

13 ugurda dalaşgär görkezilipdi, 2-sinde ýeňiji boldy

Geçen ýyl ikinji plandaky iň gowy aktrisa baýragyny gazanan

Samuel L. Jekson sahna çykyp, «Başga ýer ýok» atly ekran eseriniň iň gowy dokumental film baýragyny, «Orkestrdäki ýeke-täk gyz» atly filmiň bolsa iň gowy gysga görümlü dokumental film baýragyny gazandygyny mälim etdiler. Iň gowy gysga görümlü film baýragy hem «Men robot däl» atly ekran eserini surata düşüren Wiktoriýa Warmerdam bilen Trente berildi.

Ýylyň iri taslamalarynda «Dýuna: ikinji bölüm» filmi tehniki ugurlardan 2 Oskar gazandy. Film iň gowy ses hem-de iň gowy wizual effektlere ugurlarynyň ýeňijisi boldy. Filmiň wizual effektlere taslamalaryndan Pol Lambert 3-nji, Gerd Nefzer 2-nji, Stefan Jeýms bilen Rys Salkom ilkinji Oskaryny gazandy. Iň gowy ses ugry boýunça ýeňiji bolan Riçard King 5-nji, Doug Hemfill 3-nji, Ron Bartlett 2-nji hem-de Garet Jon ilkinji Oskar heýkeljigini gazanmagy başardy.

«Pianistden» soň «Brutalist» bilenem Oskar gazandy

Iň gowy operator baýragy ugry boýunça garaşlylyş ýaly, «Brutalist» filmiňiň operatory Lol Krawli ýeňiji diýlip yglan edildi. «Brutalist» filminde ýaňlanýan sazlarýň awtory Daniel Blumberg iň gowy saz baýragy ugry boýunça Oskar baýragy bilen sylaglandy. Filmde baş

Adrien Broudi

HALY DÜKANYMIZA HOŞ GELDIŇIZ!

Yaş türkmenler

ARZUW HALY

Balkanabat ş. +993 64 96-51-67
Aşgabat ş. +993 62 66-11-00
Mary ş. Aýlaw ýoly +993 63 07-91-70
Mary ş. Murgap ýoluň ugry +993 62 20-70-60
Türkmenabat ş. +993 64 70-06-68
Daşguz ş. +993 64 84-67-53
Tejen ş. +993 63 91-28-82

Eger haly laýyk bolmasa, gysga wagtyň içinde çalşyp bilersiňiz

Siz elmydama halyny satyn almazdan öň görüp bilersiňiz

200-den gowrak görnüş

Bezegçiniň hyzmaty

Kesmek we owerloklamak

Ölçäp bermek hyzmaty mugt

Eltip bermek hyzmaty mugt

Menejerler eltip bermek üçin size amatly bolan wagty saýlaýar

2008-nji ýyldan bäri bazarlarda öndebaryjy orny eýeledik

Arakesme diňe anna güni 13:30-dan 15:00-a çenli

Arzuw Haly

Adamlara mähirli, mylakatly bolmak ýakymlydyr – şonuň üçin biz has gowy hyzmat etmäge çalyşýarys

ashgabat_arzuw_haly ashgabat_arzuw_haly arzuwhalyashgabat@mail.ru

97-nji Oskar baýraklarynyň ýeňijileri:

- **IŇ GOWY FILM:** «Anora» (Anora);
- **IŇ GOWY REŽISSÝOR:** Şon Beýker — «Anora» (Anora);
- **IŇ GOWY AKTRISA:** Maýki Medison — «Anora» (Anora);
- **IŇ GOWY AKTÝOR:** Adrien Broudi — «Brutalist» (The Brutalist);
- **IKINJI PLANDAKY IŇ GOWY AKTRISA:** Zoi Saldanýa — «Emiliya Peres» (Emilia Perez);
- **IKINJI PLANDAKY IŇ GOWY AKTÝOR:** Kiran Kalkin — «Hakyky jepa» (A Real Pain);
- **IŇ GOWY ASYL SSENARIÝ:** «Anora» (Anora) — Şon Beýker;
- **IŇ GOWY ADAPTIRLENEN SSENARIÝ:** «Konklaw» (Conclave) — Piter Strahan;
- **IŇ GOWY ANIMASIYA:** «Akym» (Straume) — Gints Zilbalodis (Latwiya);
- **IŇ GOWY HALKARA FILM:** «Men henizem bu ýerde» (Ainda Estou Aqui) — Walter Salles (Brazilija) — portugalça;
- **IŇ GOWY DOKUMENTAL FILM:** «Başga ýer ýok» (No Other Land) — Bazel Adra, Ýuwal Abraham;
- **IŇ GOWY GYSGA GÖWRÜMLI DOKUMENTAL FILM:** «Orkestrdäki ýeke-täk gyz» (The Only Girl in the Orchestra) — Mollie O'Brajan, Lisa Remington;
- **IŇ GOWY GYSGA GÖWRÜMLI FILM:** «Men robot däl» (I'm Not a Robot) — Wiktoriýa Warmerdam, Trent;
- **IŇ GOWY GYSGA GÖWRÜMLI ANIMASIYA:** «Serwi agajynyň kölegesinde» (Dar saage sarv) — Şirin Sohanli, Hossein Molaýemi;
- **IŇ GOWY SAZ:** «Brutalist» (The Brutalist) — Daniel Blumberg;
- **IŇ GOWY AÝDYM:** «El Mal» — «Emiliya Peres» (Emilia Perez) — Klemman Dukol, Kamiýe, Žak Odjar;
- **IŇ GOWY SES:** «Dýuna: ikinji bölüm» (Dune: Part Two) — Garet Jon, Riçard King, Ron Bartlett, Doug Hemfill;
- **IŇ GOWY ÇEPERÇILIK BEZEGI:** «Hyrsyz» (Wicked) — Natan Krowli, Li Sandales;
- **IŇ GOWY OPERATOR:** «Brutalist» (The Brutalist) — Lol Krawli;
- **IŇ GOWY MAKIÝAŽ WE SAÇ BEZEGI:** «Substansiya» (The Substance) — Pier-Oliwie Persin, Stefani Giýon, Merilin Skarselli;
- **IŇ GOWY GRIM:** «Hyrsyz» (Wicked) — Pol Teýzwell;
- **IŇ GOWY MONTAJ:** «Anora» (Anora) — Şon Beýker;
- **IŇ GOWY WIZUAL EFFEKTLER:** «Dýuna: ikinji bölüm» (Dune: Part Two) — Pol Lambert, Stefan Jeýms, Ris Salkom, Gerd Nefzer.

ZAMAN TÜRKMENISTAN

www.zamanturkmenistan.com.tm

Siz www.zamanturkmenistan.com.tm saýtymyzdan gündelik habarlary türkmen, iňlis we rus dillerinde okap bilersiňiz.

Gazetiň hepdelik çap edilen nusgasyny göçürüp almak üçin skan ediň!